

Tisdagen den 6 maj

Kl. 13.00–15.56
18.00–18.16

§ 1 Särskild debatt angående priserna i dagligvaruhandeln

*Särskild debatt
angående priserna i
dagligvaruhandeln*

Anf. 1 IDA GABRIELSSON (V):

Herr talman! Politiken har misslyckats med att fördela bördorna under krisen. En alltför stor andel av konsekvenserna har hamnat i knät på vanliga barnfamiljer och pensionärer. Löntagarna har tagit sitt ansvar. Makt-havarna har låtit den prisdrivna inflationen skena. Därför är hushållen skö-rare än på väldigt länge.

Jag är glad över att vi i dag ska diskutera det politiska ansvaret för de skyhöga matpriserna och det systemfel med de illa fungerande markna-derna som vi har i Sverige. Regeringen och Sverigedemokraterna måste nu ge besked om hur de tänker agera för att sörja för medborgarna.

Vänsterpartiet har förslagen för sänkta matpriser och ökad konkurrens. Jag kommer att återkomma till dessa under debatten.

Bakom statistiken finns den lilla människan. Den ensamstående mam-man Carolin hoppar över att äta själv för att kunna ge sina barn mat. Jag vill påminna om att det är hennes situation vi pratar om i dag – och det är många med henne som är i den situationen.

Anf. 2 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack, både Ida Gabrielsson och Vänsterpartiet, för att ni har lyft den här viktiga frågan till debatt i dag!

Den inflation som Sverige hade när regeringen tog över efter de röd-gröna var på omkring 10 procent. Det var minst sagt plågsamt för väldigt många svenskar att se att lönen inte alls räckte till den matkasse de tidigare hade köpt. Plånboken urgröptes.

Dessutom har många upplevt en klump – eller kanske till och med ett knytnävsslag – i magen när de betalat sina bolån. De snabbt höjda räntorna har gjort – och gör – ekonomin tajtare för väldigt många svenska hushåll.

Herr talman! Hög inflation är skadligt på alla sätt för den svenska eko-nomin. Det var därför högsta prioritet för Tidöpartierna att komma till rätta med den när vi tillträdde. Vi tog ansvar. Vi ärvde en hög inflation, men vi tog ansvar. Vi lade fram en och sedan två återhållsamma budgetar. Här i riksdagen var det många som då ropade på en mer expansiv politik. Det hade alltså drivit upp inflationen och fortsatt göra matpriser och annat dy-rare och dyrare, och räntorna hade inte kunnat sänkas på samma sätt.

Matpriserna är fortfarande höga, herr talman, och det är viktigt att komma ihåg. Det är därför jag tycker att den här debatten är så viktig. FN:s matprisindex visar att detta är en utmaning för många av världens länder, särskilt när det kommer till de varor där utbud och efterfrågan kanske känns allra starkast, till exempel kaffe eller kakao.

Med det sagt: Det är möjligt att både påverka och underlätta hushållens situation. Låt mig ge tre exempel på där jag, regeringen och Sverigedemokraterna varit aktiva.

För det första: Har ni tankat i veckan eller i helgen vet ni att drivmedel kostar 10 kronor – eller lite mer – mindre än vad det gjorde i oktober 2022. 10 kronor per liter gör ungefär 500 kronor på en tank. Det gör skillnad. Utan att blinka höjde de rödgröna drivmedelspriserna dramatiskt för svenska hushåll – med en ganska aktivistisk politik. Vi sänkte dem genom att förändra reduktionsplikten. Det var det första.

För det andra har vi faktiskt sänkt skatten för alla som arbetar och alla som har pension. En sjuksköterska och en polis har bara det här året 9 000 kronor mer att leva på. Det är ändå några matkassar.

För det tredje vill jag här och nu lyfta att jag har haft samtal med matjättarna. I mars 2023 var det väldigt tydligt att det var matpriserna som var det enskilt största bidraget till en höjd inflation. Men från april samma år förändrades det. Nu har vi återigen sett en uppgång – inte lika bred men ändå en uppgång – när det gäller matpriser. Men under mars verkade det som att den prisuppgången började stanna av. Tendensen håller i sig, enligt Matpriskollen. Det är statistik som kom i går.

Herr talman! I svåra tider – i dyrtider – är det viktigt att veta att den här regeringen har varje hushålls situation framför sina ögon. Det ser väldigt olika ut runt om i Sverige. Det finns de som har det väldigt, väldigt tufft just nu. Och för dem som inte har det är det fortfarande så att situationen påverkas. Men man ska veta att vi har hushållen framför våra ögon, och vi kommer att fortsätta att stärka hushållen och göra vad vi kan för att matpriserna inte ska fortsätta stiga.

(Applåder)

Anf. 3 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Matpriserna fortsätter att öka. En vanlig familj kan i dag betala 30 000 kronor mer för sin mat varje år, jämfört med före kostnadskrisen. Priserna på vardagsvaror fortsätter uppåt. Ett paket kaffe kostar snart 100 kronor. Folk tvingas prioritera bort frukostjuice, ost eller kött.

I Sverige tvingas många vanliga familjer tömma sina sparkonton och låna pengar för att klara sin vardag. Faktum är att var tredje småbarnsfamilj redan har tvingats låna för att få ekonomin att gå ihop. Ensamstående mammor är värst drabbade. Varannan ensamstående mamma uppger att hon inte klarar oförutsedda utgifter – i Sverige i dag.

Samtidigt står regeringen passiv. Det verkar som att regeringen och finansministern inte riktigt vet hur vardagen och verkligheten ser ut för vanliga familjer runt om i Sverige. De har nämligen sagt nej till att stärka barnbidraget, trots att Sverige är det enda land i Norden som inte har höjt barnbidraget under kostnadskrisen.

Senast i söndagens partiledardebatt var det tydligt vad Sverigedemokraterna tycker. Man erkänner att man vägrar att höja barnbidraget. Samtidigt går regeringen fram med nedskärningar på bostadstillägget för de barnfamiljer som har det absolut tuffast. Det kan innebära mer än 2 000 kronor mindre i månaden för en ensamstående mamma och förälder från och med den 1 juli.

Den här fördelningsprofilen blir provocerande när man också vägrar att ta tag i roten till de höga matpriserna. Regeringens egna myndigheter har ju sagt att det finns ett konkurrensproblem som man måste åtgärda.

Vi socialdemokrater har lagt fram flera förslag för att öka konkurrensen på livsmedelsmarknaden och pressa priserna för vanligt folk. Vi vill stärka konkurrensen. Det ska vara lättare att starta lokala matbutiker. Vi vill ha bättre prisjämförelser i butik. Vi vill ha en tydlig märkning mot krympflation. Vi vill inrätta en matpriskommission som granskar matjättarnas prishöjningar och agerar för att skydda svenska konsumenter. I vår senaste vårbudget föreslog vi extra pengar till Konkurrensverket för att de ska kunna vara en watchdog mot höjda matpriser.

Allt det här säger regeringen nej till. I stället har regeringen valt att ta en fika med matjättarna, och det har bevisligen inte gett tillräckliga resultat. Jag menar att Svantesson och regeringen måste agera. Jag tror att det är många svenskar som tycker: Det räcker nu. Så här kan vi inte ha det.

De är trötta på ständiga prisökningar och för dålig konkurrens, och de ställer den fullt rimliga frågan: Varför gör regeringen ingenting? Vet ni vad? Det undrar jag också.

(Applåder)

Anf. 4 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! När Tidöpartierna tog över ärvde vi en tvåsiffrig inflation i Sverige. Därför gjorde vi också kampen mot inflationen till den enskilt tyngsta prioriteringen i den ekonomiska politiken. Den kampen var framgångsrik. I dag är inflationen närmare 2 procent, det vill säga nära målnivån. Under den här höginflationsperioden minskade hushållens köpkraft i reala termer. Nu är den situationen vänd. Hushållens köpkraft ökar igen. Löneökningen är alltså större än prisökningarna.

Vad gäller just livsmedelsinflationen kan vi konstatera att den är lägre i Sverige än i större EU-länder som exempelvis Polen, Tyskland och Spanien. Vi kan också konstatera att konsumentpriserna, det vill säga det vi betalar när vi handlar i butiken, inte har ökat i samma omfattning som producentpriserna. Den observante har säkert noterat hur priserna på vissa varor – kaffe var det någon som nämnde här; kakao är ett annat exempel – har ökat påtagligt mycket. Det beror huvudsakligen på dåliga skördar i andra delar av världen.

Vi kan konstatera att Ukraina, åtminstone tidigare Europas största livsmedelsexportör, befinner sig i ett fullskaligt försvarskrig sedan drygt tre år tillbaka. Att den ukrainska livsmedelsexporten har blivit lidande som ett resultat av Rysslands folkrättsvidriga invasion är rätt uppenbart, och att det har orsakat en efterföljande utbudsproblematik är lika uppenbart.

Det är klart att man kan börja bojkotta Ica, men när var och varannan åker i Ukraina är besudlad av både truppminor och artillerigranater lär det inte lösa särskilt många problem. Jag lägger ingen jättestark värdering i

den här typen av bojkotter, men aningen juvenilt får man väl ändå kalla det.

Herr talman! Jag kan konstatera att Tidöpartierna har sänkt skatten på så kallad jordbruksdiesel till EU:s absoluta miniminivå. Det sänker producentpriserna och i förlängningen även konsumentpriserna. Jag hoppas och tror att vi kommer att bli framgångsrika när det gäller att få bort mycket av regelkrånglet. Ju fler regelbördor vi ålägger dagligvaruhandeln, desto mer tvingas ju handlarna höja priserna.

El är givetvis även det en insatsvara i livsmedelsproduktionen. Hade vi haft kvar tillförlitlig baskraft, det vill säga kärnkraften och de låga och stabila elpriser som den medför, hade vi också haft lägre matpriser. Tyvärr ville det andra gänget annorlunda när de satt i majoritet förra mandatperioden och drev igenom en förtida nedläggning av fullt fungerande kärnkraftsreaktorer.

Framför allt, herr talman, har EU:s samlade så kallade klimatpolitik resulterat i oerhörda fördyringar för kontinentens bönder. 37 procent av gårdarna i EU har stängts ned på grund av det ena eller det andra klimatdirektivet. Vissa partier här inne kanske borde prata med sina respektive kollegor i Europaparlamentet om hur de har röstat i dessa frågor. (Applåder)

Anf. 5 IDA GABRIELSSON (V):

Herr talman! Här pratar vi om allt annat än regeringens och Sverigedemokraternas ansvar!

Alla ska kunna ställa mat på bordet i ett välfärdsland. Det är vår uppgift som politiker att sörja för medborgarna och göra allt vi kan för att människor ska klara sig i kristider.

Jag funderade, herr talman, på hur jag på tre minuter ska kunna sammanfatta det extrema läge som svenska hushåll lämnats i under åren av prishock och kris. Vi har marknader som fungerar som oligopol. Sund konkurrens uteblir, och vilka priser som helst kan sättas till oss kunder. Medborgarna har drabbats av de största reallönesänkningarna på decennier men ser hur matjättarna skamlöst fortsätter att gå med miljardvinster. Småbutiker pressas av grossistledet och får betala höga priser. Lantbrukare får knappt betalt för den mat som de producerar. Samma koncerner äger i dag både butikerna och grossistleden – det är så det fungerar.

I kristider ska bördorna fördelas mellan stat, medborgare och företag. Nu har medborgarna i stället fått ta hela smällen, medan regeringen och Sverigedemokraterna låter matjättarna hållas. Man har tagit på sig silkesvantarna och bjudit på wienerbröd när man borde ha tagit i med hårdhandskarna och förklarat att nu är det dags för andra bullar. Men det blev en fika och sedan business as usual för matjättarna.

Varför agerar inte regeringen för att sänka priserna för svenskarna? I dag lägger vi i Vänsterpartiet fram flera nya förslag som skulle kunna sänka priserna och skapa en sundare marknad. Nu behöver regeringen vakna och agera! Regeringen får sluta att skylla ifrån sig och i stället föreslå konkreta åtgärder och berätta vad man ska göra.

Herr talman! Jag skäms över Sverige när jag möter alla de människor som får ta smällen när regeringen och SD inte agerar. Det är ensamstående föräldrar, ofta mammor, som kämpar för sina barn. De vill kunna ställa mat på bordet och kunna bjuda sina barn på en glass på stranden under

sommarlovet. De vill att barnen ska få vara barn. De vill ge dem minnen och en bekymmerslös barndom.

Allt det här berövas de eftersom makthavarna i Sverige inte gör sin del av jobbet. Egentligen har jag bara en sak att säga: Att ni inte skäms! (Applåder)

Anf. 6 MARTIN ÅDAHL (C):

Herr talman! Har du det bättre än för två år sedan? Jag tror att många ställer sig den frågan och funderar på om de har det bättre.

Å ena sidan har matpriserna stigit igen och igen. Maten kostar minst en tusenlapp mer i månaden, och falukorvsringen som Ebba Busch svängade närmar sig 80 kronor. Å andra sidan växer inte ekonomin. Folks löner växer inte utan är tillbaka där de var för tio år sedan. Plånboken gapar tom, om man alls har någon lön. En halv miljon svenskar är ju arbetslösa och har ingen lön. Vi har ett av världens högsta arbetslöshetstal. Det spelas ett slags Svälta räv med svenska hushåll, som får allt färre kort på hand och allt mindre frihet.

Då kan jag verkligen förstå att folk känner sig frustrerade när det enda som regeringen lyfter fram, till och med här, är att man ska fika med livsmedelsjättarna.

Det synes mig som att det finns två konkreta saker man kan göra; jag märker att finansministern efterlyser någonting här. Det snabbaste och enklaste vore att sänka kostnaderna för att anställa, inte att höja dem. Det är klart att om den här regeringen har lagt 10 procents skatt på alla unga som står i kassan, som är på lagret, som kör lastbilen, som jobbar på gården, är det då så konstigt att maten blir 5 procent dyrare? Om man lägger en miljard i ökade kostnader och skatter på alla dem som ska leverera maten, är det då så konstigt att kunderna får betala den miljarden sedan?

Detta gäller i synnerhet våra svenska bönder. Det låter här på SD som om vi på något sätt ska importera all mat utifrån, och där ska den vara billig. Men vi måste ha en stark produktionsbas i Sverige, och då måste vi hålla nere kostnaderna. Vi måste få igång ekonomin och jobben samtidigt.

Det andra är naturligtvis konkurrensen. Då kan man inte som Nooshi Dadgostar ge sig på den lilla Icahandlaren i Brålanda eller Hemköp i Leksand. Det är aldrig fel med fler butiker och konkurrens. Det är absolut nödvändigt, och det ska vi uppmuntra. Men det största konkurrensproblemet är grossisterna. Det drabbar både de små dagligvaruhandlarna och bönderna.

Detta har Konkurrensverket kartlagt, och vi har nu jättemycket data. De bör få ett permanent uppdrag, precis som i andra länder, att bevaka, agera och göra saker. Det gör man i Finland. Där har man ett helt annat tryck nu. Man sitter inte bara och fikar, utan man agerar.

Sedan måste vi självklart också få igång tillväxten, utvecklingen och reallönerna i det här landet genom sänkt skatt på företag och jobb. Det är inte bara bra för matpriserna, utan det är bra för allas ekonomiska villkor och ytterst också för resurserna till välfärden.

Nu är det dags att inte bara pressa ned matpriserna med konkreta åtgärder utan också sluta spela Svälta räv med svenska hushåll genom att inte göra någonting!

Prot. 2024/25:109
6 maj

*Särskild debatt
angående priserna i
dagligvaruhandeln*

Anf. 7 HANS EKLIND (KD):

Herr talman! Även jag vill börja med att tacka Vänsterpartiet och Ida Gabrielsson för att den här viktiga debatten äger rum. Den kan vara viktig av flera skäl. Det mest uppenbara är att höga levnadsomkostnader under inflationsåren med stigande matpriser pressar de ekonomiskt svaga grupperna, inte minst barnfamiljer men också pensionärer. Den här debatten ger oss också en bra möjlighet att borra lite grann i frågan varför matpriserna ökar. Det är bra om vi ska förmå vidta rätt åtgärder i stället för att bara skapa tidningsrubriker. Vi behöver också en gång för alla få slut på beskrivningen att stigande matpriser är avhängiga rika handlare som gör övervinster på konsumenternas bekostnad. Det stämmer ju inte.

Den här regeringen har bekämpat inflationen under en rad år. Det har en väldigt stor betydelse om man vill dämpa matpriserna. Man har fört en återhållsam finanspolitik för att detta ska ske så snabbt som möjligt. Samtidigt har vi sänkt skatten för alla. Alla de som tjänar över cirka 16 000 kronor får sänkt skatt. För en polis och en sjuksköterska innebär det, precis som finansministern noterade, 9 000 kronor mer under innevarande år. Pensionärerna får också motsvarande skattesänkning.

Herr talman! I Sverige jobbar just nu nästan 400 000 människor i den här viktiga näringen. Den bidrar inte enbart till sysselsättning och bnp utan är också givetvis central ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv. I dag har vi dock en situation där varannan mattugga är importerad. Vi måste göra oss mindre sårbara. Vi kristdemokrater ser att den dämpning av matpriserna som alla vill ha kräver bättre konkurrens och ett regelverk som medverkar till detta. Vi välkomnar diskussionen om en sänkt matmoms. Den är relevant, och den förs även inom vårt parti.

(Applåder)

Anf. 8 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Det är inte enkelt att komma in så här lite sent i debatten och ha något nytt att säga. Problembilden har ju formulerats väldigt väl av tidigare talare, och vi vet alla vad det handlar om: skenande matpriser som utarmar familjers ekonomi och en regering som står handfallen.

Elisabeth Svantesson sa före valet att det är dyrt att vara svensk och att det beror på politiska prioriteringar. Underförstått lovades bättring om vi bara fick en ny regering i Sverige. Ebba Busch och hennes falukorv syntes titt som tätt i tv. Det hela lovade gott – om bara Moderaterna och Kristdemokraterna kom till makten. Många röstade nog på dem för det också.

Nu är de där, med ansvar för matpriser och svensk ekonomi. Men vad hände när de kom till makten? Jo, matpriserna fortsatte uppåt. Partierna som nu sitter i regering visade sig inte ha någon plan. Man sa en sak före valet och en annan efter, som Johan Pehrson sa. Matpriserna sänktes inte utan fortsätter att gräva djupa hål i plånboken för många. Många klarar inte ens av att sätta näringsriktig mat på bordet till sina barn eller har inte råd att äta själva. Många måste också ta lån för att klara sina vanliga månatliga utgifter, trots att de arbetar och verkar vara precis de som den här regeringen säger sig bry sig om.

Den här situationen är inte värdig ett land som Sverige, där vi är vana att ta hand om varandra. Nu är det dags för regeringen att agera och gå från att fika med matjättarna till att göra något som faktiskt märks i människors plånbok. Först måste man veta hur det ser ut. Varför ser det ut så här? Kan

det vara så som flera expertmyndigheter säger, att det beror på bristande konkurrens? Varför vill man inte ta reda på det? Vi i Miljöpartiet tycker att det är viktigt att veta hur det ser ut för att kunna vidta rätt åtgärder. Därför vill vi se en matpriskommission som ser över hela livsmedelskedjan och ger oss svar på varför det ser ut som det gör i Sverige.

Det andra regeringen skulle kunna göra direkt är att stötta hushållen. Det är en politisk prioritering att det inte sker. Vi i Miljöpartiet har föreslagit höjda barnbidrag, bibehållit bostadstillägg och bibehållit högkostnadsskydd. Det skulle ge lättnad direkt. Det här är bara några exempel på saker som skulle göra vardagen lite lättare för många av de familjer som nu kämpar.

I valrörelsen verkade Tidöpartierna bry sig om matpriserna och ekonomin för vanligt folk. Tyvärr svalnade det intresset snabbt när man väl kom till makten. Men nu är det dags att leverera. Svenska folket förtjänar det.

Anf. 9 CECILIA RÖNN (L):

Herr talman! De senaste åren har priserna på livsmedel ökat markant, precis som flera har sagt innan. Rysslands invasion av Ukraina, eskalerande klimatförändringar, dålig konkurrens och en allt svagare krona är några av orsakerna till utvecklingen.

För Liberalerna är det självklart att vi behöver mer samarbete, framför allt mer europeiskt samarbete. Det är genom EU-medlemskapet som Sverige har blivit rikare. Den inre marknaden och vår gemensamma frihandelspolitik är grundbultar i vårt välstånd.

För att påverka matpriserna i Sverige måste vi se det här ur ett helhetsperspektiv. För det första är Sverige inte fullvärdig EU-medlem. Så länge Sverige står utanför euron kommer en svag krona att göra att vår importerade mat blir dyrare. Vi betalar mer, inte för högre kvalitet utan på grund av en svag växelkurs.

För det andra går cirka 30 procent av EU:s totala budget till olika former av jordbrukssubventioner. Det är cirka 55 miljarder euro per år som används till att utestänga utomeuropeiska producenter från EU. Stödet är dyrt, ineffektivt och orättvist. Det är ett jordbruksstöd som inte är till för att främja innovation, produktivitet eller hållbarhet utan cementerar ett system där bönder hålls vid liv genom bidrag samtidigt som konsumenterna betalar notan. Det är det som är problemet, Oscar Sjöstedt, inte EU:s klimatmål.

Vi måste våga höja blicken och säga att EU:s jordbrukspolitik inte är helig, att subventioner som inte leder till vare sig hållbarhet eller konkurrenskraft är slöseri, inte solidaritet, och att EU:s inre marknad måste vara till för både producenter och konsumenter. Nu betalar konsumenterna först genom EU-avgiften och sedan genom höga matpriser. Vi måste kliva in fullt ut i EU-samarbetet. Med euron stärker vi Sveriges konkurrenskraft. Vi minskar prispapet, förenklar handeln och ger svenska hushåll bättre skydd mot valutakris och importinflation.

Det är dags att ta konsumenterna i Sverige på allvar. Det är dags att göra upp med jordbrukspopulismen, och det är hög tid att Sverige går med i euron.

Anf. 10 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):
Herr talman! Jag tackar för diskussionen.

Är det någonting som är viktigt för mig i det här ansvaret är det att just ta ansvar. Det har varit och är min ledstjärna från första dagen på jobbet. När vi tillträdde var inflationen uppåt 10 procent. Många plågades av detta. Vår prioritering var att dämpa inflationen. Gjorde det skillnad när vi, Riksbanken och parterna tog ansvar? Ja, det gjorde stor skillnad. Med politiken från vissa av partierna i riksdagen hade inflationen stigit och räntorna blivit högre.

Men vi menar inte att det räckte att dämpa inflationen. Vi både ville och vill stärka hushållens köpkraft. Även om det kommer löneökningar framöver ser vi att många löntagare som inte har fått kompensation för den höga inflationen nu får skattesänkningar två år i rad. Vi sänker skatten för pensionärer två år i rad. Vi sänker skatten på sparande i år och nästa år. Vi sänker skatten på drivmedel. Vi sänker också skatten på jordbruksdiesel, vilket såklart påverkar svenska lantbrukare.

Allt det här, herr talman, menar jag är att ta ansvar. Man kan välja olika vägar i det ansvaret. Men vi har tagit ansvar, och vi kommer att fortsätta. Som jag sa inledningsvis finns hushållen alltid framför oss i det arbete vi gör. Och hushållen ska veta och lita på att de kommer att fortsätta göra det så länge jag är finansminister.
(Applåder)

Anf. 11 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Finansministern låter väldigt nöjd med den förda politiken, men jag ska inte gå in på det just nu. Jag tänkte vara lite mer seriös.

Tre aktörer dominerar den svenska dagligvarumarknaden. Regeringens egen myndighet har konstaterat att den bristande konkurrensen leder till högre priser. Vi socialdemokrater har lagt fram en rad förslag om att förbättra konkurrensen för att kunna pressa priserna. Det gäller allt från att få fram fler lokala matbutiker som kan pressa priser till bättre prisjämförelser, märkning mot krympflation och hårdare tag mot grossistledet för att öka konkurrensen där. Bristen på konkurrens i det ledet drabbar många lokala handlare runt om i Sverige.

När vi nu har en debatt om matpriser undrar jag: Vilken är finansministerns reformagenda för att pressa matpriserna genom ökad konkurrens? Varför har finansministern inte gjort någonting? Tiden går.

Anf. 12 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Tack, Mikael Damberg, för en mycket bra fråga!

En viktig sak, förutom det jag redan har nämnt för hushållens del, handlar om det som Mikael Damberg var inne på, nämligen att förbättra konkurrensen. Konkurrensverket har gjort en översyn, efter att ha fått det i uppdrag av oss, och nu jobbar vi med en ny konkurrenslagstiftning. Den kommer att bli viktig. Vi förändrar lagstiftningen men ger också utökade befogenheter till Konkurrensverket. Mikael Damberg är inne på en viktig sak. Jag kan lova att vi levererar här och jobbar med frågan.

En annan viktig konkurrensfråga är att landets alla 290 kommuner behöver vara öppna för fler alternativ. Många svenskar bor i kommuner där alternativen är väldigt få. Då ska inte politiker vara de som stoppar bygglov eller andra tillstånd som behövs för att fler ska kunna etablera sig.

Annars jobbar man, vare sig man är socialdemokrat, vänsterpartist eller moderat, mot konsumenternas bästa.

Vi fortsätter att stärka hushållen, och vi fortsätter arbetet med att förbättra konkurrensen.

Anf. 13 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Våldigt lite har gjorts för att öka konkurrensen. När regeringens egen myndighet säger att det här är ett problem borde man göra något åt det.

Den andra delen av myntet är fördelningsprofilen i regeringens politik. Om man inte kan rå på marknaden helt och hållet – matpriserna ökar ju – finns det ändå grupper som har det extra svårt. Varför har regeringen, som enda regering i Norden, valt att inte höja barnbidraget under kostnadskrisen? Alla våra nordiska grannländer har gjort det.

Varför går ni fram med en försämring från den 1 juli och tar bort det tillägg till bostadstillägget som har funnits för de mest utsatta barnfamiljerna? Det kan drabba dem med 2 000 kronor i månaden, och det sker i ett läge när vi vet att ensamstående föräldrar har det absolut tuffast.

Varför gör ni inte mer för de fattigaste pensionärerna och stöttar dem? De har väldigt små marginaler.

I stället hade ni råd att göra en riktad skattesänkning till dem som tjänar mer än 66 000 kronor i månaden. Känns det bra i magen, finansministern?

Anf. 14 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag ska besvara Mikael Dambergs fråga, om han verkligen menar allvar.

I grund och botten vet alla här att vi varje dag jobbar för att sänka skatter och underlätta för hushållen. Om Mikael Damberg eller någon annan åker och tankar en full tank i dag har det blivit en prisskillnad på ungefär 500 kronor per tank sedan vi tillträdde. Sänkningen av priserna vid pump beror till stor del på politiska beslut. Det har dämpat inflationen, vilket underlättar för hushållen.

Den här regeringen gör det som den förra inte gjorde. Jag gillar inte särskilt mycket att prata om det, men Mikael Damberg var ändå ansvarig. Han satt i förarsätet och höjde reduktionsplikten år efter år, och det hade kunnat fortsätta rakt upp. Så kom inte och prata om hushållens ekonomi med mig!

Sänkta skatter och förändrade drivmedelspriser är *en* väg. Mikael Damberg kan vara säker på att vi kommer att göra mer.

(Applåder)

Anf. 15 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Även jag vill ställa en fråga till finansministern.

Vilka förslag av alla dem som vi har lagt fram för att öka konkurrensen är regeringen beredd att genomföra? Är man beredd att se till att priserna för befolkningen pressas ned och att vi får sundare marknader framöver? Det duger inte att enbart ta åt sig hela äran av att prisbilden på drivmedel har ändrats. Den har ju ändrats över hela världen. Matkostnaderna är en stor del av varje hushålls utgifter.

Prot. 2024/25:109
6 maj

*Särskild debatt
angående priserna i
dagligvaruhandeln*

Vilka åtgärder som skulle främja konkurrensen och som också andra länder använder sig av är ni beredda att vidta för att medborgarna ska få lägre matpriser?

Anf. 16 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:
Herr talman! Det är ingen hemlighet att Vänsterpartiet vill ha pristak och helst också äga varenda matbutik i Sverige.

Jag håller med om att alla nu måste ta ansvar. Det har jag sagt ända sedan jag fick det här jobbet. Vi tar ansvar från politikens sida. Parterna har tagit ansvar, och företagen måste också göra sitt. Man ska inte lägga all skuld på dem som driver butiker. De kan inte rå för att kakaoskördar har blivit dåliga, men det finns mycket annat som man inom branschen kan jobba med. Konkurrens är en viktig del.

I mitt förra inlägg tog jag upp hur vi jobbar med den här frågan. Det gjorde aldrig Vänsterpartiet och Socialdemokraterna under sin tid. Konkurrenslagstiftningen är till exempel föråldrad. Vi sänker skatter. Vi förändrar konkurrensen. Och vi kommer att fortsätta göra det.

Anf. 17 IDA GABRIELSSON (V) replik:
Herr talman! Jag kan berätta för finansministern att jag själv är dotter till en handlare. Vänsterpartiet behöver inte ha några matbutiker, utan det kan handlarna gott sköta själva.

Småbutikerna blir oerhört pressade av sin grossist. De är pressade att handla av just den. De små butikerna får den sämsta dealen och de dyraste priserna. Det vi ser i Sverige har EU-kommissionen och andra anmärkt på; det är inte bara Vänsterpartiets uppfattning. Vi har ett extremt starkt oligopol, vilket drabbar småbutiker men också bönder och livsmedelsproducenter.

Man drar nu undan mattan för folk: ingen barnbidragshöjning och sänkt bostadsbidrag. Samtidigt har man lyckats ordna en skattesänkning på 40 000–50 000 till dem som tjänar över 100 000. Vad vill finansministern säga till de barnfamiljer som går back med flera tusen varje månad?

Anf. 18 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:
Herr talman! Till dessa barnfamiljer vill jag säga att vi kommer att göra allt vi kan för att se till att svensk ekonomi växer men också att deras köpkraft stärks. Jag vet att Ida Gabrielsson och jag har olika svar på frågan. Hon vill gärna höja skatter och tror att det blir bra för hushållen. Jag vill gärna sänka skatterna. Jag tror att det är bra för hushållen. Det är två olika slutsatser man kan komma fram till.

I vårt fall sänkte vi reduktionsplikten. Det gör stor skillnad för många ensamstående mammor som åker i en ny eller gammal bil på landet någonstans i norra Sverige och skjutsar sina barn till skolan eller aktiviteter. Allt det där gör skillnad.

Herr talman! Men vet ni vad som skaver i mig? Det är att Vänsterpartiet och Socialdemokraterna, som ofta har det allra högsta tonläget, gladeligen höjer skatten för varenda person som bor i Stockholms kommun, och de har också gjort det i Region Stockholm. Man höjer skatter i dyrtider. Jag förstår att det blir hård attack, för det är ert bästa försvar. Men kanske borde ni fundera lite och tänka efter.

(Applåder)

Anf. 19 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag inser att finansministern anser att Riksbanken inte har så mycket med inflationen att göra. På samma sätt har världsmarknadspri-set på olja inte så mycket med dieselpriiserna att göra. Men jag tänkte prata om någonting annat, nämligen självförsörjningen av livsmedel, vilket är viktigt ur många synvinklar.

Moderaterna talade före valet väldigt mycket om livsmedelsstrategin 2.0. Genom den skulle man lösa de höga livsmedelspriserna, stärka bönderna och minska beroendet av import från utlandet. Men när strategin presenterades för några veckor sedan blev det en ren besvikelse. Jag skulle kunna kalla den pannkaka; pannkaka kan man i och för sig laga med de ingredienser som vi fortfarande har självförsörjning på.

I strategin fanns inga konkreta åtgärder och inga konkreta mål eller medel, utan det var bara fokusområden och myndighetsuppdrag. Nu undrar jag: Hur ska bönderna i Sverige kunna få någon lönsamhet så att vi får en bättre grund för vår självförsörjning och billigare mat på bordet? Varför kan ni inte ta våra förslag om att sänka deras kostnader och få riktiga åtgärder på gårdsnivå?

Anf. 20 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag utesluter inte att Centerpartiet har en hel del bra förslag i skrivbordslådan eller här i talarstolen som kan vara av värde att titta vidare på.

Jag vill komma tillbaka till det som Martin Ådahl började med, herr talman. Nej, jag har aldrig sagt att det bara är finanspolitiken som har påverkat inflationen, men den har varit en viktig del. Som Anna Seim, som sitter i Riksbankens direktion, sa har det varit ett grupparbete där Riksbanken, penningpolitiken, finanspolitiken och parterna har tagit ansvar tillsammans. Det är så vi brukar jobba i Sverige. Vi klarar tuffa situationer tillsammans.

Jag förstår att det känns besvärligt för Martin Ådahl att inte ha något som helst inflytande, även om oppositionen skulle gå samman så som vi gjorde förra gången, när Martin Ådahl och jag var med och sänkte priset på jordbruksdiesel. Det är bra om man ser det som vi gör och inte hittar på saker som vi inte gör.

Anf. 21 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Nu var det ju inte vi i Centerpartiet som inte hade tillräckligt många förslag, utan det var Moderaterna som före valet sa: Nu ska vi komma med den stora livsmedelsstrategin 2.0. Nu ska vi få ned matpriserna. Nu ska vi skapa konkurrenskraft för bönderna. Nu ska vi höja självförsörjningsgraden.

Och sedan kom livsmedelsstrategin, men där fanns inte ens ett mål för självförsörjning. Alla som har analyserat den har pekat på att där inte finns något innehåll. Det är ju bara fortsatt prat. Det ska väl fikas med bönderna nu också, som man gjorde med dagligvaruhandeln, i stället för att komma med något konkret.

Vi har lagt fram förslag på förslag för att sänka kostnaderna, öka konkurrenskraften, få in fler jobb både i den gröna näringen och på resten av landsbygden och dessutom få till en ökad självförsörjningsgrad.

Det är jättebra att man ska hålla nere dieselpiserna. Det är vi är helt med på, och det har vi verkligen verkat för. Vi vill ha Tanka svenskt och självförsörjning också, men det räcker inte för att få en självförsörjning när det gäller livsmedel och en riktig livsmedelsstrategi.

Anf. 22 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Självfallet ska svensk självförsörjning stärkas. Nu är jag ju inte ansvarigt statsråd för just strategin, men jag har varit med och fattat beslut om den. Det är helt uppenbart att regeringen siktar mot mer självförsörjning. Det var en viktig fråga från första dagen. Därom råder ingen tvekan.

Jag skulle nog ändå vilja rekommendera något. Det har raljerats ganska mycket över fika. Jag kan förstå det, men ibland är det bra att sätta sig ned med människor och höra vad som behövs inom deras område, inom deras bransch eller i deras situation, varje sig det är personer som har en funktionsnedsättning, ett företag som jobbar i motvind eller en lantbrukare. Jag träffar gärna människor och lyssnar, och sedan gör jag politik av det.

Jag vet att det är svårt för Martin Ådahl att ge kredd för att jag träffade matjättarna, men det behöver han inte. Jag är glad över min enda kredd: Månaden efter, det vill säga i april 2023, var livsmedelspriserna inte den drivande faktorn bakom högre inflation.

(Applåder)

Anf. 23 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga att det nog inte var Elisabeth Svantessons politik som gjorde att inflationen bröts, utan det såg likadant ut över hela Europa vid den tiden.

Det jag skulle vilja fråga är vad Tidöregeringen har gjort för dem som tjänar allra minst. Nu vill jag inte höra om de breda skattesänkningar som har gjorts för de rika, för dem får vi alltför ofta höra om. Det jag vill veta är vad regeringen gör för dem med allra sämst ekonomi – de familjer som verkligen känner de ökande matpriserna i sin plånbok och de som jobbar men ändå inte får ihop sin ekonomi.

Vi vet att bensin- och dieselpiserna har sänkts, mycket på grund av att oljepriset har sänkts. Men till exempel har priserna i kollektivtrafiken ökat, och många i den här gruppen har inte ens råd att ha en bil. Vad har man gjort för de hushåll som har allra lägst inkomster?

Anf. 24 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Tack, Janine Alm Ericson, för frågan!

När det gäller de som har allra lägst inkomster kan man läsa i fördelningsbilagan; vi är ju transparenta här i Sverige, vilket är bra. Där ser man att våra tre budgetar procentuellt sett ger mest till dem som tjänar minst.

Sedan blir jag väldigt förvånad när så många i denna kammare inte verkar veta vilken politik som partierna driver runt om i landet. Det finns ju bara ett miljöparti, ett socialdemokratiskt parti och ett moderat parti. Det är alltså miljöpartister, om jag inte har uppfattat det fel, som lägger ned bussturer i Stockholm. Det är Miljöpartiet som har varit med och höjt skatten två år i rad. Jag kan ha fel, om de inte styr, men jag tror att de gör det.

Politik spelar roll på nationell och lokal nivå. Jag och vi kommer att fortsätta att sänka skatter i olika budgetar. Exakt när, hur och var återkommer vi till. Jag vet att många här inne mycket hellre höjer skatterna och sedan pratar sig varma om det som de faktiskt inte gör för hushållen.

Anf. 25 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Jag tänkte först säga något om nedlagda bussturer. Det kan absolut vara så att det är ökade priser i kollektivtrafiken. Men det är ju inte något som man går till val på eller önskar, utan det beror på att vi har en regering som inte levererar de statsstöd som behövs till kommuner och regioner för att de ska kunna upprätthålla till exempel bussturer.

Kollektivtrafiken led mycket under pandemin, men vi som då satt i regering sköt till medel så att den kunde bibehållas. Nu ser vi en regering som inte täcker upp för det. Så ja, vi tvingas till det, för miljöpartister tar ansvar för ekonomin ute i regioner och kommuner över hela landet. Men det är inte något som vi gör med glädje, utan vi gör det på grund av att regeringen inte lever upp till sina åtaganden.

Jag märkte också att Elisabeth Svantesson hellre pratade om detta än om vad de med lägst inkomster har fått. De som tjänar 16 000 kronor i månaden får en skattesänkning på 9 kronor. Jag vill därför höra igen: Har finansministern några förslag om vad man ska göra för de familjer som har allra lägst inkomster?

Anf. 26 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Det är många hushåll som är bekymrade nu. Precis som jag sagt tidigare är det en viktig del för oss att sänka skatter, men man ska komma ihåg att de som har allra lägst inkomster har en procentuellt sett ganska låg skatt. Det är bra. Detta har vi sett till genom många budgetar här i riksdagen.

Det är fortfarande så att man skattar elva gånger mer om man tjänar 125 000 kronor än om man tjänar 25 000 kronor, även om man inte tjänar elva gånger mer. Men jag lämnar den diskussionen där.

Varför är det viktigt att prata om Stockholm? Jo, därför att jag tycker att man ska vara på riktigt. Man ska göra det man vill göra och sedan stå för det, inte lägga skulden på regeringen, som med stor prioritet såg till att både Stockholmsregionen och många andra fick mycket pengar när pensionskostnaderna ökade. Vi ser nu också att det inte ledde till massuppsägningar.

Sanningen är den att regionen har höjt skatten men ändå inte klarar av att ha ordning på ekonomin. Jag tror inte att det har så mycket med regeringen att göra i det här fallet. Det har helt enkelt att göra med hur man ser på skattebetalarnas pengar och om man kan ha ordning och reda i sin ekonomi.

(Applåder)

Anf. 27 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! När man lyssnar till den här debatten och finansministern tycker jag att det blir ganska tydligt att regeringen inte har det som krävs för att ta tag i frågan om de ökande matpriserna.

Redan i mars 2023 krävde vi socialdemokrater att regeringen skulle införa en priskommission mot de höga matpriserna. Det har gått två år sedan dess. Ingenting har egentligen hänt för att öka konkurrensen eller pressa matpriserna. I stället blir det en diskussion om mer pengar i plånboken. Jag tar gärna den debatten med finansministern, för ärligt talat: Den personal som jobbar i matbutiken betalar inte sin mat med procent utan med kronor.

När en handelsanställd kvinna, eller man, hör att finansministern av regeringen får över 3 000 kronor i skattesänkning varje månad blir hon lite provocerad därför att hon i dag har problem att betala tillräckligt med mat till sina barn. Fråga den ensamstående morsan om hon vet vad hon skulle använda sina pengar till om hon fick mer pengar i plånboken! Hon skulle köpa bättre mat. Hon skulle fixa en vinterjacka till ungarna. Hon skulle se till att ungarna kan gå på aktiviteter.

En bra fördelningsprofil, mer pengar i plånboken för vanligt folk genom en rättvis skattesänkning, höjda barnbidrag och permanentat stöd till de sämst ställda barnfamiljerna hade varit viktigare i det här läget än att sänka skatten för dem med inkomster på över 66 000 kronor i månaden. Man får heller inte glömma bort de sämst ställda pensionärerna.

Om man inte förstår detta förstår man nog inte hur allvarliga de höga matpriserna är för väldigt många människor runt om i Sverige. Dem som detta går ut över är framför allt barnen, för det är de som drabbas när matpriserna sticker iväg och det förs en orättvis ekonomisk politik i Sverige. (Applåder)

Anf. 28 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr talman! Tack, Mikael Damberg, för anförandet! Vi i Sverige importerar ungefär hälften av den mat vi konsumerar. Samtidigt har vi en svag och instabil krona, vilket driver upp priserna för både hushåll och företag. Euron ger många av våra grannländer en mer stabil växelkurs, bättre förutsägbarhet för importörer av livsmedel och en tydligare koppling till den inre marknaden.

Min fråga till Socialdemokraternas ledamot är därför: Varför anser ni att svenska hushåll ska fortsätta att bära kostnaden för en valutarisk som andra EU-länder har valt bort genom att gå med i euron? Är det inte dags att nu ansluta oss till euron – för svenskarnas skull och för stabilare och förhoppningsvis lägre matpriser?

Anf. 29 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Mycket kan man nog tänka sig, men att gå med i euron är inte en garant för lägre matpriser, särskilt inte när vi i Sverige har en oligopolmarknad där konkurrensen är bristfällig. Jag hade hoppats att också liberala politiker skulle vara oroade av situationer där marknaden inte fungerar bra och där konkurrensen inte är fullödlig. Konsumenter och svaga grupper får ju betala för mycket för maten eller för bolånen om man har för dålig konkurrens där.

Jag hoppas att Liberalerna inte bara ska fastna i sina ideologiska diskussioner om euron eller svenska kronan utan också kan se verkligheten hos många, inte minst barnfamiljer runt om i Sverige, som har det väldigt tufft just nu ekonomiskt. Det hade varit bra om vi hade kunnat vidta åt-

gärder i bred enighet för att öka konkurrensen i den här sektorn för att pressa priserna.

Sedan tror jag att vi fortsatt kommer att ha en diskussion om den fördelningspolitik som bedrivs just nu, där man försämrar för de sämst ställda barnfamiljerna. Vi är det enda landet i hela Norden som inte höjer barnbidragen. Det är klart att det går ut över barnen.

Anf. 30 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr talman! Man kan ju anklaga mig för att ha skygglappar, men man skulle kunna anklaga ledamoten Damberg för att aldrig svara på mina frågor. Jag gör ett försök till.

Liberalernas lösning när det gäller de höga matpriserna är att förbättra marknaden och konkurrensen men också att öppna oss och integrera oss med EU fullt ut genom att ansluta oss till euron. Jag vill ha lägre matpriser, och då behöver vi stärka vår ekonomi, låta företagen växa och införa euron i Sverige.

Att inte ta hänsyn till valutan i den här frågan, när vi importerar mer än hälften av våra livsmedel, är som att blunda för halva problemet och sätta ett plåster på ett sår som behöver tryckförband.

Återigen: Vad tycker ledamoten Damberg om den här problematiken – att vi importerar högre matpriser genom att vi står utanför eurosamarbetet? Kan Socialdemokraterna tänka sig att öppna en diskussion om att ansluta oss till euron?

Anf. 31 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag ska vara ärlig och säga att detta inte kommer att vara mitt huvudsakliga argument för att gå med i euron. Jag, som en gång har röstat för att gå med i euron, kommer inte att använda valutarisken och dess inverkan på livsmedelspriserna som det huvudsakliga argumentet för att gå med i eller stå utanför euron.

Däremot vill jag ge Cecilia Rönn rätt i vad hon sa i sitt tidigare inlägg om att den europeiska jordbrukspolitiken behöver reformeras. Det finns väldigt mycket subventioner som inte är tillräckligt effektiva, inte driver ned priserna och inte ökar konkurrensen. Det tror jag att vi kan vara överens om. Men det finns starkare skäl både för och emot euron än just de svenska livsmedelspriserna.

Anf. 32 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Det finns en hel del som talar för att den här tillfälliga livsmedelsinflationen är just tillfällig. Vi kan redan nu se att råvarupriserna globalt faller tillbaka. Det ger inte effekt på matpriserna i svenska butiker i dag, såklart, men på någon eller ett par månaders sikt kommer det att märkas.

Men framför allt – detta kanske man inte går runt och tänker på dagligen – har den svenska kronan apprecierats, alltså gått upp i värde. Det gäller mot euron likaväl som det gäller mot dollarn. Det gäller mot schweizerfrancen och mot den japanska yenen. Det gäller mot den norska kronan och mot den danska kronan.

I en korg med de tio mest handlade valutorna har den svenska kronan gått starkast. Detta är inte bara goda nyheter för dem som planerar att åka utomlands på semester i sommar, utan det är goda nyheter för dem som stannar hemma i Sverige också.

En högre värderad krona ger billigare import. Vi importerar tyvärr ganska mycket av vår mat, och den maten kommer att bli billigare ju starkare den svenska kronan är. Detta är givetvis positiva nyheter.

Herr talman! Om nu detta är någonting annat än en tillfällig inflationshöjning – om det är någonting som kommer att förvärras eller förlängas – ska vi givetvis inte utesluta några som helst åtgärder för att underlätta för hushållen. Det gör vi i alla fall inte från Sverigedemokraternas sida.

Trots att vi har påtagliga investeringar framför oss – jag tänker inte minst på Försvarsmakten – står svensk ekonomi stark. Vi har ekonomiska muskler i våra statsfinanser att agera.

Med detta sagt, herr talman, vill jag säga att det för varje litet smörpaket, varje äggkartong och varje påse mjöl som man köper i affären är betydligt fler kronor som går i skatt till staten än som går i vinst till butiksägaren. Detta är ingen högmarginalbransch.

(Applåder)

Anf. 33 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! I valrörelsen lät det annorlunda på Sverigedemokraterna. Då skulle allting bli billigare och bättre, och man skulle stå upp för vanligt folk. Nu, när man samarbetar med Moderaterna, är det andra prioriteringar i den ekonomiska politiken.

Tittar man på utfallet kan man se att det är väldigt många vanliga familjer med små marginaler som pressas hårt av de ökade matpriserna. Det är framför allt barnfamiljer. De ensamstående föräldrarna är absolut hårdast drabbade.

Varför väljer då Sverigedemokraterna att prioritera att dra ned på de mest sårbara barnfamiljerna i den här budgeten? I söndagens partiledarbatt stod partiledaren för Sverigedemokraterna och förklarade att det var just Sverigedemokraterna som hade stoppat en höjning av barnbidragen.

Då har jag en fundering. När till och med Moderaterna passade i frågan och fegade ur i diskussionen stod alltså Sverigedemokraterna och räckte upp handen och sa: Det är vi som är emot en höjning av barnbidraget.

Kan Oscar Sjöstedt reda ut varför det är så viktigt för Sverigedemokraterna att inte höja barnbidragen?

Anf. 34 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna fick alltså inte 51 procent i valet. Vi kan väl börja i den änden. När man ska samverka mellan olika partier får alla partier ge och ta lite grann. Jag tror inte att detta är en situation som är främmande ens för Mikael Damberg egentligen.

Jag har inga problem att diskutera vad som är den optimala nivån på barnbidraget. Jag tar jättegärna en sådan diskussion. Den får dock gärna vara seriös och bygga på seriösa premisser.

Jag tror för egen del att barnbidraget inte är en särskilt träffsäker åtgärd. Om det är fattigdomsbekämpning som vi ska ägna oss åt tror jag inte att barnbidraget är den mest träffsäkra åtgärden. Det är ett kort svar. Vi kan ha en seriös diskussion om detta vid vilket tillfälle som helst.

Hela svaret på gåtan har vi ju i det jag var inne på. Det har att göra med pålagor på nationell nivå och framför allt på EU-nivå. Det är pålagor på bönderna, producenterna och handlarna. Det är det som trissar upp priserna. Har man röstat för höga priser får man höga priser.

Anf. 35 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag tror att Sverigedemokraterna har en egen definition av träffsäkra åtgärder för fattigdomsbekämpning. Smaka på det! Man går fram med en budget som riktar en skattesänkning bara till människor som tjänar mer än 66 000 kronor i månaden, men man har inte råd, menar man, att höja barnbidragen, som träffar alla de barnfamiljer som kämpar ekonomiskt. Man går dessutom fram med en försämring för de barnfamiljer som har det allra sämst ställt i vårt land.

Var finns de träffsäkra åtgärderna för fattigdomsbekämpning? Kan inte Oscar Sjöstedt i sin sista replik förklara var de åtgärderna finns i den budget som nu är presenterad och som vi kan se resultatet av i Sverige 2025? (Applåder)

Anf. 36 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Min poäng med träffsäkerhet är att barnbidraget träffar även de barnfamiljer som inte kämpar med att betala räkningar, som inte kämpar med det här. Det är det som är min poäng med träffsäkerheten. Jag tycker nog att det är ganska relevant att ta upp det.

Är poängen med en åtgärd att man ska rikta in sig på hushåll som har de allra tuffaste ekonomiska marginalerna är det inte uppenbart att barnbidraget är den mest träffsäkra, för den träffar även andra hushåll – bankdirektörer, riksdagsledamöter och till och med statsråd och kanske talmän; jag vet inte.

Vad är mer träffsäkra åtgärder? Ja, vi har skruvat upp garantipensionen för de fattigaste äldre; det har vi gjort. Vi har skruvat upp sjukpenningen, sjukersättningen; det har vi gjort. Det är ju betydligt mer träffsäkra åtgärder än att bara ge en massa pengar till alla människor som råkar ha barn, alldeles oavsett om de är arbetslösa eller tjänar flera miljoner per år, om de har flera miljoner på banken eller är helt utblottade. Det är det jag menar med träffsäkerhet, herr talman. Jag tycker absolut att det är en relevant sak att invända.

(Applåder)

Anf. 37 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Jag tänkte diskutera rörelsemarginaler och lite annat men måste börja i diskussionen om träffsäkerhet.

Finns det en sak som är säker är det att reformen där man riktar in sig på dem med över 65 000 i månaden är oerhört träffsäker, och målgruppen är alla de väldigt rika som skulle råka få höjt barnbidrag om även de som har det illa ställt får det. Där har ni verkligen lyckats med träffsäkerheten.

Men det är en stor andel av barnfamiljerna som har det så här illa. Det är inte bara några fattiga, så jag måste fråga dig, Oscar Sjöstedt: Är det rimligt att prioritera den här träffsäkra gruppen, som du själv ingår i, i stället för att höja barnbidraget och se till att bostadsbidrag och annat betalas ut till dem som har det allra tuffast? Det är en prioritering ni har gjort. Tycker du att den är rimlig?

Prot. 2024/25:109
6 maj

*Särskild debatt
angående priserna i
dagligvaruhandeln*

Anf. 38 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Även om det inte var supertydligt misstänker jag att det Ida Gabrielsson är ute efter är den sänkta marginalskatten. Marginalskatten låg tidigare på runt 55 procent. Den sänktes till 52 procent. Låt mig säga två saker om den saken.

Den ena är en principiell ingång, där man har en princip om hälften kvar. Det vill säga att man som enskild individ bör få behålla hälften av en lönehöjning. Nu har vi alltså en marginalskatt som ligger på 52 procent. Det är strax över hälften, så i ärlighetens namn är marginalskatten fortfarande lite för hög. Jag tycker att det är en angenäm princip att ha hälften kvar. Man ska inte behöva betala mer än hälften av en löneförhöjning.

Den andra är mer av ett pragmatiskt argument. Det här är en reform som har en så kallad självfinansieringsgrad på 125 procent, herr talman. Det vill säga att när man sänker skatten i procent ökar skatteintäkterna i kronor därför att det leder till fler arbetade timmar och så vidare. Det vill säga att staten eller det offentliga får mer pengar att röra sig med efter den här reformen.

Anf. 39 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Nu får man ta den där om Rödluvan och vargen också, för till och med i regeringens tabeller är avtrappningen av jobbskatteavdraget finansierat.

Det är också lustigt att just de delar som går till de absolut mest välbeställda alltid är självfinansierade, inte inflationsdrivande och något som man kan prioritera utan problem.

Det som det snarare finns evidens för och som experter uttalar sig om är att det är de med små marginaler som skulle kunna sätta igång hjulen i den här lågkonjunkturen. De skulle kunna handla den där jackan och se till att barnet kommer ut på en utflykt. Då får barnen fina minnen samtidigt som vi får igång ekonomin. Att lägga pengar på hög är inte bra för vare sig Sveriges ekonomi eller de barnfamiljer som har hamnat i en svår situation på grund av regeringens politik.

Vad vill du göra för barnfamiljerna och de fattiga pensionärerna?

Anf. 40 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Nu är det inte jag som har suttit på kammaren och kokat ihop de här 125 procenten. Just den siffran kommer från Riksrevisionens rapport. Riksrevisionen har analyserat det här. Man kan ju säga dem jäms med fotknölarna om man vill det; det har jag inga problem med. Men jag väljer att lita på den rapporten, och det är där man kommer med siffran om en självfinansieringsgrad på 125 procent.

Det betyder inte att det står i motsatsförhållande till någonting annat. Det och de andra skattesänkningarna vi gått fram med – skattesänkningar för helt vanliga löntagare med lön på så lite som 16 000 kronor i månaden och uppåt, skattesänkningar för pensionärer, skattesänkningar på drivmedel och så vidare – står inte emot varandra på något sätt. Man kan sänka marginalskatterna, vilket kommer att träffa dem som har de högsta marginalskatterna. Det är av naturliga skäl de som har de högsta inkomsterna. Man har inte skyhöga marginalskatter på låga inkomster, lyckligtvis. Man

kan också sänka skatterna för helt vanliga löntagare, pensionärer och barnfamiljer och framför allt göra det billigare att tanka och köra bil.
(Applåder)

Prot. 2024/25:109
6 maj

*Särskild debatt
angående priserna i
dagligvaruhandeln*

Anf. 41 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag hade tänkt ställa en annan fråga, men det är lite fascinerande att lyssna på Sverigedemokraterna. Allt är tydligen väldigt bra. Det är toppen! De jättehöga matpriserna och de svaga reallönerna är likasom något tillfälligt som kommer om och om igen. Jag vet inte om det går hem i stugorna.

Lösningen på de höga matpriserna, om jag hörde rätt, är att importera billig mat från utlandet. Det var en ny sorts nationalism, måste jag säga. Man ska sänka den redan jättelåga självförsörjningsgraden i Sverige.

Så till min egentliga fråga. Ni lovade före valet att ni skulle sänka kostnader för företagen. Det skulle bli billigare att anställa den som sitter i kassan, den som ställer in varorna i hyllan och den som kör lastbil mellan lagret och butiken. I stället har ni höjt kostnaden för att anställa med 13 miljarder kronor. Inte undra på att livsmedelspriserna går upp då. Kommer ni att fortsätta göra det, eller är ni beredda att göra som Centerpartiet och minska kostnaderna igen?

Anf. 42 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Även Martin Ådahl får hålla sig inom några slags rimlighetens ramar. Ingenstans här i dag, i något anförande, i någon intervju eller i något annat sammanhang har jag eller någon annan hög företrädare för mitt parti sagt att målsättningen är att vi ska importera mer mat. Ingenstans går det att hitta det, utan Martin Ådahl har hittat på det helt själv. Det måste faktiskt finnas några slags rimlighetens gränser även för Centerpartiets Martin Ådahl.

Jag sa att det finns mycket som pekar på att den här inflationshöjningen, alltså livsmedelsinflationen, är tillfällig. Det finns mycket som pekar på det. Jag sa också i mitt anförande att om det visar sig att den inte är tillfällig och att alla signaler som pekar på att den är tillfällig är felaktiga, om det blir en förvärrad och förlängd situation, ska vi inte utesluta att vidta åtgärder.

Jag tyckte att jag hintade ganska tydligt vilka åtgärder det kan vara. Det är alltså fler kronor på varje pryl man handlar på Ica som går i skatt till pappa staten än som går till pappa butiksägaren.

Anf. 43 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Det var många kommentarer om det som sades men inte särskilt många svar.

Jag noterade att den främsta lösningen i första skedet handlar om att det är så dyr mat från utlandet. Det är att EU:s höga matpriser ska bli lägre som ska lösa allting.

Om jag var lite patriotiskt lagd hade jag nog lagt fokus på att öka självförsörjningsgraden och sänka kostnaden för Sveriges egna livsmedelsproducenter. Det är nämligen så att de länder i Europa som har hög självförsörjningsgrad har drabbats mindre av prisuppgångarna än Sverige har. Det kan man se väldigt tydligt i statistiken.

Jag hörde inte heller något svar på min andra fråga. Ni som lovade så mycket om att sänka kostnaderna för att anställa den som jobbar i kassan, den som sätter in varorna i hyllorna och den som kör varorna till butiken har höjt de här kostnaderna med 13 miljarder kronor. Förstår jag det rätt att ni ska ta tillbaka det nu? Nu ska ni sänka kostnaderna igen så att vi får fler jobb och fler unga i jobb, får lägre matpriser och får en bättre utveckling i stället för skyhögt arbetslöshet, som vi har nu.

Anf. 44 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Sverige är väl för guds skull med i EU. Det som händer på EU-nivå påverkar våra bönder också.

Det är bara att titta på hela utsläppshandelssystemet, Emissions Trading System eller ETS, och direktiv om utsläppshandeln som Centerpartiet har röstat igenom och Sverigedemokraterna har röstat emot. En revision av ETS för luftfarten, den gemensamma jordbrukspolitiken, genmodifierad majs, naturrestaureringsförordningen, förpackningar och förpackningsavfall, CBAM, LULUCF och ett antal andra åtgärder har Centerpartiet och Martin Ådahls kollegor – eller kollega kanske det bara är – i Europaparlamentet röstat igenom. Det är pålagor på europeiska, inklusive svenska, bönder som Sverigedemokraterna i Europaparlamentet har röstat emot. Det här kan vem som helst kolla upp.

Det här är åtgärder som driver upp priserna för producenterna, det vill säga för bönderna, och de kommer obönhörligen att driva upp priserna också för konsumenterna. Producentpriser och konsumentpriser korrelerar nämligen med varandra – hör och häpna!

(Applåder)

Anf. 45 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag noterar att Oscar Sjöstedt inte lyfter fram någonting specifikt han vill göra för att hjälpa hushållen. Han säger bara lite svepande att han är beredd att agera. Jag noterar också att det inte fanns någon aktion för att hjälpa hushållen i den vårändringsbudget som lades fram.

Jag undrar varför man egentligen ska tro på det Oscar Sjöstedt säger. Inget har ju ännu gjorts. Eller, jo, i stället för att förbättra för de hushåll som går på knäna har man försämrat a-kassan, dragit ned det bostadstillägg vi lade till under krisen och försämrat högkostnadsskyddet. Allt detta är sådant som skulle kunna hjälpa folk som har svårt att sätta mat på bordet.

Jag skulle vilja fråga Oscar Sjöstedt: Varför ska väljarna lita på att Sverigedemokraterna ska leverera nästa gång, när man inte har fått hjälp i den kostnadskris man står i här och nu?

Anf. 46 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är tydligt att vi har gjort ganska mycket för att hjälpa och stärka hushållen ekonomiskt. Vi har inte bara vid ett tillfälle utan vid två tillfällen sänkt inkomstskatten för hushållen. Detta började gälla i början av året. Vi har tillika sänkt skatten för pensionärer med motsvarande per krona på individnivå – inte lika många kronor, för pensionärerna är inte riktigt lika många. Vi har skruvat upp garantipensionen för de fattiga äldre, och vi har skruvat upp sjukersättningen och sjukpenningen.

Framför allt har vi gjort det väldigt mycket billigare att tanka bilen. Det hörde vi i ett tidigare replikskifte här. Jag tror att det är 500 kronor per tank – eller nästan 600 kronor, men det beror väl på hur stor tank man har. Det är ganska tydligt att vi har gjort ganska många saker just för att stärka hushållen. Det blir lite märkligt på något sätt. Det är lite svårt att ta det här helt seriöst, faktiskt.

Anf. 47 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar Oscar Sjöstedt för svaret.

Det är ändå väldigt många familjer som har svårt att sätta mat på bordet i dag. De arbetar och försöker göra rätt för sig, och ändå räcker inte pengarna till. Vi hör detta från många organisationer som jobbar nära de här människorna. Uppenbarligen är det någonting som inte fungerar. Mer stöd behövs.

När det gäller skattesänkningarna har de gått till dem som är rika. Du och jag har fått mer pengar i plånboken, men tjänar man 16 000 kronor i månaden har man fått en skattesänkning på 9 kronor. Det är mindre än vad falukorvspriset har gått upp.

Det finns ju inget reellt riktat stöd. De försämrar de stödsystem som finns. Jag undrar igen varför man som ekonomiskt utsatt hushåll ska rösta på Sverigedemokraterna när de inte lever upp till de löften de gav om att se till familjerna i Sverige.

Anf. 48 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Som jag sa i mitt andra anförande finns det ganska tydliga tecken på att den här livsmedelssituationen är just tillfällig. Vi har redan nu sett hur råvarupriserna börjat falla globalt. Det sipprar ju ned till oss och till butikerna så småningom. Jag vill återigen säga – och jag vill vara ödmjuk: Om detta visar sig vara fel och det blir en förlängd och förvärrad situation så finns det krut i maskineriet. Matmomsen kan vara ett exempel på det.

Jag vill gå tillbaka till grunderna i detta. Jag har en hel lista här – en harang av åtgärder som Miljöpartiet har röstat igenom i Europaparlamentet med kostnadspålagor för bönderna på kontinenten och i Sverige. Återigen: Om man röstar för dyrare mat får man dyrare mat. Läger man en massa bördor på producenterna ökar producentpriserna. Tro mig eller inte, men producentpriserna korrelerar starkt med konsumentpriserna. (Applåder)

Anf. 49 IDA GABRIELSSON (V):

Herr talman! Det är uppenbart att man kallar det här tillfälligt. Man vill inte göra något angående de priser som fortfarande ligger fast – även om de inte skulle öka – och som oavsett vad som händer framöver kommer att ta en hel barndom för barnfamiljer att komma i kapp med.

I stället för att sörja för medborgarna i kristider känns det som att regeringen har checkat ut. I bästa fall dyker de upp och agerar livsstilscoacher och tipsar om att handla billigare. God dag yxskaft, säger jag. Ni vet mycket väl att vi i Sverige har en oligopolmarknad som ni inte har tagit nödvändiga beslut för att bryta upp.

Jag skulle kunna gå igenom V-förslagen i detalj när det gäller hur matpriserna skulle kunna sänkas. Jag skulle kunna lyfta fram de grannländer som har gjort vad de har gjort, men där Sverigedemokraterna och regeringen inte har gjort samma sak. Men jag tänkte använda den minut jag har kvar till att rikta mig till alla er som kämpar på.

Jag minns själv hur det var under min uppväxt att oroa sig för föräldrarnas ekonomi. Det är tufft för barnen, men också för föräldrarna. Jag riktar mig till den mamma som gråtande berättade för mig att hennes son inte kunde få något ordentligt barnkalas på sin sexårsdag och till det äldre par som beskrev hur förnedrande det känns att trots ett långt arbetsliv behöva ta emot ekonomisk hjälp av sina egna barn. Jag riktar mig till alla er som försöker få vardagen att gå ihop.

Jag vill understryka att det inte är ni som har svårt att ställa mat på bordet och får räkningar från inkasso eller inte vet hur ni ska kunna betala barnens aktiviteter som ska skämmas. Ni är hjältar. Ni har gjort allt och mycket därtill. Ni har gjort rätt för er. Felet är inte ert. Det är makthavarna som har lämnat medborgarna ensamma med bördorna som har ansvaret. Det är regeringen och Sverigedemokraterna som ska skämmas, inte du.
(Applåder)

Anf. 50 MARTIN ÅDAHL (C):

Herr talman! Det är faktiskt ganska bekymmersamt hur lite Tidöpartierna verkar bry sig om att Sverige blir fattigare, att det inte växer och att lönerna och jobben inte växer. Jag tänkte dock prata lite om några som verkligen förtjänar att pratas mer om i den här debatten, nämligen Sveriges bönder. Det är faktiskt de som producerar maten – eller snarare som producerar cirka hälften av maten i Sverige. Det är ett enormt problem när vi diskuterar matpriser.

Sverige har alltså inte självförsörjning av mat. Vi producerar bara 50 procent av det vi äter. I Finland till exempel är den siffran 80 procent. Vi kan inte nå upp till Danmarks 150 procent, men ändå.

När vi ser att priserna nu rusar på världsmarknaden är det länder med låg självförsörjning som sitter i klistret och får högre priser. Det är inte bra i den säkerhetssituation vi är i. Om vi skulle bli helt avspärrade skulle vi få äta morotskaka, för det är bara det vi är självförsörjande på – socker, ägg, mjöl och morötter.

När det gäller matpriserna borde man framför allt se till att det finns möjlighet att fullt ut konkurrera. Då är det kostnaderna det handlar om.

Om man sitter ned, som finansministern sa, och fikar med bönder och pratar med folk som håller på med detta på riktigt kommer de att svara att kostnaderna är för höga. De kommer att fråga: Varför gör ni ingenting? Detta gäller även som svar på Sverigedemokraternas påstående. Jag har absolut inte röstat för högre kostnader i EU. Nu har ledamoten försvunnit härifrån, men det är rent hittepå. Vi har röstat för lägre kostnader.

Regeringen har däremot sagt nej till alla våra förslag om att sänka kostnaderna så att det går att sänka matpriserna. Man har också sagt nej till att svenska bönder skulle få del av EU-pengarna när kronan tidigare försvagades. Det sa regeringen länge nej till. Och nu finns en livsmedelsstrategi som varken har mål eller medel att öka självförsörjandet. Då säger vi till regeringen: Säg nu ja till konkreta åtgärder för ökad självförsörjning och

Anf. 51 HANS EKLIND (KD):

Herr talman! För bara några dagar sedan publicerade Matpriskollen en mer dämpad utveckling för matpriserna för april månad. Snittet var 0,4 procent. Om man tar bort den kraftiga ökningen på kaffe och nötkött var det enligt Matpriskollen ingen prisuppgång alls.

Att nötköttet ökar i pris beror på att bönderna får bättre betalt för mjölk. Då är det färre kor som slaktas. Att kaffepriset ökar beror på att priset på kaffeböner på råvarubörsen har ökat, framför allt som en konsekvens av sämre skördar i Brasilien. I och med att varannan tugga som äts vid de svenska matborden är importerad är stärkningen av den svenska kronan en av förklaringarna till att matpriserna nu inte stiger. Alldeles oavsett är detta ett välkommet besked för alla dem som har en ansträngd hushållsekonomi.

Att jag börjar mitt inlägg på det här viset beror på att jag vill peka på någonting som jag tycker har blivit väldigt snett i den här debatten. Det är nämligen inte så att livsmedelsbutikerna sätter sina priser godtyckligt. Priserna påverkas av en rad olika faktorer, och jag har nämnt några: råvarupriser, transportkostnader, kronans värde, produktionsstörningar etcetera.

Förra året visade 184 Icabutiker röda siffror. Det är alltså 15 procent av alla Icabutiker i Sverige. Av dem som visade röda siffror var 80 procent så kallade Ica Nära-butiker. För 2023 gjorde Coop Syd en rörelseförlust på 273 miljoner kronor.

Det är inte livsmedelsbutikerna som rånar svenska hushåll. Det är tram-sigt och felaktigt att säga så. Prisökningarna i Sverige följer samma mönster som i övriga Europa. Vi vet också att rörelsemarginalen inom dagligvaruhandeln nu är den lägsta i näringslivet. Vi behöver politiskt möjliggöra ökad konkurrens, och vi behöver fortsätta att se över reglerna.

Anf. 52 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Rörelsemarginaler anges i procent. Om man tar 200 kronor för en ost och rörelsemarginalen är 3 procent får man mer tillbaka i antal kronor än om osten kostar 100 kronor, eller hur? Därför blir det ofta ett rätt missvisande mått. Det finns fler mått.

Dagligvaruhandeln är inte en produktionstung bransch. Det är inte så mycket mer än distribution av varor som utförs. Lönekostnaderna – vilket är den största utgiften – har inte gått upp lika mycket som priserna, eller hur? Vi vet att de har hållits tillbaka. Hela förklaringen till de 25 miljarder i vinst som man gör nu är inte att man har haft det tuffare och tagit sitt ansvar, utan precis som Konkursverket säger innebär den dåliga konkurrensen en oligopolmarknad och därmed oligopolpriser. Är det inte din uppfattning, ledamoten?

Anf. 53 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr talman! Jag lyssnar på och läser med stort intresse vad exempelvis Konkursverket pekar på. De pekar bland annat på att vi måste se till att bryta kommunernas planmonopol. Här måste det ske en kraftig förändring så att vi får en enklare etablering av närbutiker. Det skulle kunna göra att konkurrensen ökar och att matpriserna därmed sjunker. Det finns alltså en

*Särskild debatt
angående priserna i
dagligvaruhandeln*

rad olika förslag även om Ida Gabrielsson inte väljer att ta upp alla de förslag som Konkurrensverket pekar på.

Som av en händelse googlade jag faktiskt lite snabbt, för jag tänkte att någon nog frågar om det här med rörelsemarginal. Det är helt klart så att en stor butik med en rörelsemarginal på 3 procent har en bättre marginal i kronor och ören än den butik som är liten. Men vad är en bra rörelsemarginal, enligt Ida Gabrielsson? Vad är rimligt att ha som rörelsemarginal? Det kan se olika ut i olika branscher, det vet jag. Men eftersom ledamoten lyfter upp dagligvaruhandeln, vad anser Vänsterpartiet är en rimlig rörelsemarginal där?

Anf. 54 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Vänsterpartiets och politikens uppgift är inte att ange en exakt rörelsemarginal. Men i kristider bör man fördela kostnaderna för krisen lika, och det är inte så att matjättarna har tagit den kostnaden.

Det är oftast en intern affär när det gäller det ledamoten lyfter upp, det vill säga att Ica Nära går absolut sämst. Det beror på att Ica Nära får absolut sämst villkor av sin egen grossist. Det är därför Ica Nära har det svårt medan Ica Maxi på olika ställen kan expandera. Det är fortfarande så att man i kronor och ören gör mycket större vinster nu än tidigare, och det är ju kronor och ören vi handlar mat för – ja, inte ören längre, men kronor i alla fall.

Med en rörelsemarginal på 3 procent gör man mer på 200 kronor än på 100 kronor. Man höjer priserna väldigt mycket och har kvar samma rörelsemarginal, eller en något sänkt. Det är därför du kan se en mycket högre vinst i den kolumnen. Det är så det ligger till. Tycker du att det är rimligt att matjättarna på grund av den bristande konkurrensen kan skinka hushållen på det här sättet, Hans Eklind, eller är du beredd att vidta åtgärder?

Anf. 55 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr talman! Jag tycker att finansministern har varit väldigt tydlig. Regeringen har koll på den här branschen. Man har koll och försöker se till att vi kan få bättre konkurrens. Vi ska absolut inte vältra över priserna på konsumenterna.

Det är dock det som Konkurrensverket också konstaterar: Så är det inte. I varierande grad har man lyckats behålla rörelsemarginalen. Riksdagsledamoten vill inte precisera vad som är en rimlig rörelsemarginal, men det brukar sägas att sisådär 5 procent är rimligt att ha. Den här branschen har dock sett en sjunkande rörelsemarginal under en rad år. Det är alltså ganska rimligt att anta att den har tagit en del av de kostnader som framför allt kommer av inflationen. Det har debatten, med rätta, cirkulerat väldigt mycket kring.

Jag tänker att vi kan vara eniga om en sak: Vi behöver en ökad konkurrens. Där kan Socialdemokraterna och Vänstern, som styr i en majoritet av landets kommuner, se till att vi får en plan- och bygglag som öppnar för fler små närbutiker som kan konkurrera. Det vore en lösning.

Anf. 56 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! För att följa upp det tidigare replikskiftet: Det finns ett stort problem i grossistledet. Där handlar det inte om kommunerna, utan

det är Konkurrensverket som bör kunna följa detta löpande – som man gör i andra länder – och föreslå verkliga förslag som får effekt.

Jag vill gå tillbaka till det som Kristdemokraterna lade stor tonvikt vid i det förra valet, nämligen landsbygden och bönderna. De skulle vara högsta prioritet. De skulle få minskat regelkrångel, och det skulle bli bättre ekonomiska förutsättningar i hjärtlandet, som det hette.

Nu har Kristdemokraterna hanterat de här frågorna i två år, och fortfarande kvävs bönder av byråkrati och höga kostnader. Det är höga skatter och snåriga regelverk som gör det svårt att producera billig och konkurrenskraftig svensk mat. En mjölkbonde får hantera 650 regler och 15 olika myndigheter. Det är orimliga bördor. Dessutom har ni höjt kostnaderna för Sveriges företagare med 16 miljarder, Hans Eklind, och varje bonde är en småföretagare.

Kostnaderna för företag, och inte minst för bönder, måste sänkas.

Anf. 57 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr talman! Riksdagsledamoten har nu i ett flertal inlägg sagt att det inte finns några mätbara mål i Livsmedelsstrategin 2.0. Jag tror att riksdagsledamoten vet om att Jordbruksverket har fått i uppdrag att konkretisera målsättningarna.

I den gamla livsmedelsstrategin fanns det rent generella målsättningar, som att vi skulle öka livsmedelsproduktionen. Vad betyder det? Här finns det ju förslag, exempelvis från köttbranschen själv, om att 80 procent ska produceras i Sverige. Vi vet exempelvis att konsumtionen av lammkött ökar medan produktionen minskar, och därför ser regeringen över regel-förenklingar och hur man kan lösa detta.

Jag skulle ändå vilja säga att det blir lite knepigt. Att det är ledamotens uppgift att svartmåla regeringen och så vidare förstår jag, men det blir ändå lite knepigt när man säger att ingenting har hänt på jordbrukssidan. Om man är centerpartist och verkligen bryr sig om jordbruket borde man inte stå och säga på det här viset, för ledamoten vet ju att det har hänt massor just kring jordbruket och för att förbättra böndernas förutsättningar att få bärighet i sin näringsverksamhet.

Anf. 58 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Nu är det ju inte jag som kritiserar och säger att det inte finns några konkreta mål och medel, utan det är LRF och alla andra som är inblandade i detta. Framför allt är det väldigt många bönder som har kommenterat och skrivit om detta.

Visst, det finns en massa myndighetsuppdrag, framtidsplaner och sådant, men det var ju ni själva som i ert eget landsbygdspolitiska program efterlyste ett konkret mål i en livsmedelsstrategi, Hans Eklind. Det var punkt 1 i ert eget program. Till exempel skulle man öka beredskapsinlagringen. Det har ni över huvud taget inte agerat på, utan det är fortfarande bara en utredning som än så länge ligger och samlar damm och som ni inte har kommit någonvart med.

Något har ni såklart gjort, men ni har inte gjort tillräckligt. Och nu står vi här med höga livsmedelspriser, låg självförsörjningsgrad och väldigt mycket regelkrångel. Framför allt är det höjda kostnader, från ert håll, för dem som ska producera de billiga svenska livsmedlen för att vi ska kunna hålla nere matpriserna och få en god självförsörjning i vårt land.

Anf. 59 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr talman! Att få till en ökad självförsörjning är en prioritet inte bara för Kristdemokraterna och jordbruksministern utan för hela den här regeringen. Det är naturligtvis viktigt ur en rad olika aspekter.

Det har gjorts rätt mycket, och mer är på gång. Min partikollega Magnus Oscarsson är enmansutredare och ser nu över regelförenklingar inom hela livsmedelskedjan. Sänkningen av bränslepriserna har betytt massor. Jag träffar ju också jordbrukare; de finns i min närhet och i min vänskapskrets. De är väldigt nöjda med mycket av det regeringen gör, men de tycker att det borde gå snabbare. Då får jag förklara att det här med politik också innebär att man måste göra utredningar innan man kan iscensätta regelförändringar.

Som en bjärt kontrast till Martin Ådahls bild kan jag meddela att förbundsordföranden för LRF säger att det är positivt att regeringen vill inta en mer aktiv roll i samarbetet med de övriga aktörerna i livsmedelskedjan. Det finns lite andra tonlägen än dem Martin Ådahl väljer att citera.

Anf. 60 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Vi vet ju hur det ser ut nu och att vi måste agera för att få ned priserna eller i alla fall behålla den prisnivå vi har. Vi måste stötta hushållen, men vi måste också agera långsiktigt.

Vi måste stärka svenska bönders konkurrenskraft. Det ger ingen omedelbar prissänkning, men det ökar våra möjligheter att producera mer mat och höja självförsörjningsgraden framöver, vilket på sikt också ger möjlighet till sänkta priser.

Vi måste dock även möta de klimatförändringar som obönhörligt kommer att påverka oss. Sverigedemokraterna har bestämt sig för att kulturkriga mot klimatpolitiken trots att vi vet vad som kommer att hända om vi inte får ned utsläppen snabbt. Det blir torka och översvämningar, och detta kommer att påverka matproduktionen alltmer. Allt vi tar för givet i dag kan komma att omkullkastas. Vi ser redan nu stor påverkan. Torkan i södra Europa har lett till betydligt mindre skördar och pressat upp priserna. Klimatförändringarna påverkar också kaffepriset. Vi ser climateffekterna inte bara i form av vilt väder utan också i ekonomin.

Sammanfattningsvis måste vi stärka konkurrensen här och nu och stoppa de stora prisökningarna på mat samtidigt som vi stärker de hushåll som har det tufft. Så skapar vi ett Sverige som håller ihop. Men vi måste också agera mot utsläppen och samtidigt stärka bönderna så att vi på sikt slipper skenande priser på grund av klimatförändringarna.

Tyvärr gör den här regeringen inget av detta. För att få rimliga matpriser och stöd till hushållen framöver behöver vi uppenbarligen byta regering. Den här regeringen levererar inte – det visar dagens matpriser, och det har även denna debatt visat tydligt.

(Applåder)

Anf. 61 CECILIA RÖNN (L):

Herr talman! I den här debatten har vi hört att inget görs. Det är ju inte sant, men vi behöver göra mer.

Borttagna arbetsgivaravgifter för unga och sänkt matmoms är tyvärr trubbiga verktyg som riskerar att inte träffa rätt. Risken är att prisökningarna i slutändan åter upp eventuella sänkningar av moms eller arbetsgivaravgifter. Matpriserna behöver – och kan – sänkas genom en sak: bättre konkurrens på en fungerande marknad, både i Sverige och i EU.

I mitt inledande anförande lyfte jag fram euron och EU:s jordbruks-subventioner som viktiga faktorer för våra höga livsmedelspriser. Jag vill dock även belysa det vi gör på hemmaplan, som kan ha en positiv inverkan. När den här regeringen tillträdde låg inflationen på över 10 procent. Löntagarnas reallöner har minskat kraftigt. Vårt mål har varit att trycka tillbaka inflationen. Det har vi också lyckats med tillsammans med Riksbanken och löntagarna, som har tagit ett jättestort ansvar i detta.

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att se över hur man bättre kan stärka konkurrensen genom lättare etableringar av livsmedelsbutiker. I dag saknar 100 kommuner i Sverige en lågpriskedja. Dessutom har Konkurrensverket fått i uppdrag att analysera konkurrensen inom livsmedelsbranschen.

Liberalerna är beredda att göra mer för att säkerställa att priserna pressas, men inte genom regleringar utan genom förutsättningar för bättre konkurrens och en fungerande marknad. Vi utesluter inte att man ställer högre krav på grossisterna att sälja till små aktörer på samma villkor som till grossisternas egna butiker. Det skulle kunna innebära att Konkurrensverket kan kartlägga grossistmarknaden och att regeringen kan komma med konkreta förslag för att förbättra marknaden och konkurrensen.

Vi kan inte kontrollera och reglera oss till billigare mat, utan vi måste skapa förutsättningar för ökad konkurrens och innovation.

Anf. 62 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag vill inte förlänga debatten onödigt mycket, men här sa den eminenta ledamoten från Liberalerna faktiskt att sänka arbetsgivaravgifter inte är bra utan att detta är ett trubbigt verktyg. Cecilia Rönns företrädare Mats Persson sa före valet att Liberalernas absolut högsta prioritet i ingången till valet var att sänka arbetsgivaravgifterna för att sänka kostnaderna.

Nu är vi i ett krisläge när det gäller matpriserna och när det gäller svensk ekonomi. Arbetslösheten är en av de högsta i västvärlden. Då hör jag från Liberalernas ledamot att sänka kostnader genom sänkta arbetsgivaravgifter inte är så viktigt och att det inte kommer att märkas på priserna om vi höjer kostnaderna för livsmedelskedjan med miljardbelopp genom höjda arbetsgivaravgifter. Jag vill bara vara säker på att jag hör rätt.

Anf. 63 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr talman! Tack, ledamoten, för att jag får en chans att förtydliga mig om jag var otydlig!

Jag vill definitivt sänka arbetsgivaravgifterna och tror också att det vore bra att göra det. Det gäller framför allt den allmänna löneavgiften, som har ökat utan att över huvud taget leda till några förbättringar för Sveriges företagare. Nu pratar jag dock generellt.

Att sänka arbetsgivaravgifterna specifikt för unga kan också vara bra ur olika hänseenden, till exempel om vi har en situation med många unga som är arbetslösa, om det nu är det som är problemet vad gäller företagens möjligheter att anställa. Men när det gäller en tydlig korrelation mellan sänkta arbetsgivaravgifter för unga och lägre matpriser tror jag att det är trubbigt.

Jag upplever att företagens stora problem när det gäller att kunna anställa är kompetensbrist och inte i första hand arbetsgivaravgifterna. Arbetsgivaravgifterna behöver dock sänkas, och vi behöver förbättra företagens förutsättningar att anställa och växa.

Anf. 64 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag håller helt med om det. Vi måste verkligen – tyvärr på ett helt annat sätt än den här regeringen har gjort – förstärka kompetenstillgången. Vi behöver också göra flera andra saker, till exempel stärka konkurrensen. Vi behöver absolut sänka arbetsgivaravgifterna, också med lite större bredd – som Centerpartiet har föreslagit – så att det påverkar småföretag och dem som ska komma in på arbetsmarknaden med låga löner. Här är jag och ledamoten egentligen överens. Det vore bara kul om regeringen också gjorde detta i stället för att göra tvärtom.

Anf. 65 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr talman! Det är glädjande att Martin Ådahl och jag är överens.

Visst gör vi saker i den här budgeten som en helhet, också för företagen. Växa-stöd och satsningar på yrkesutbildningar och skola är delar av det. Jag välkomnar att även Centerpartiet vill sänka arbetsgivaravgifterna och göra det bättre för företagen för att tillväxten ska bli bättre i Sverige, men jag skulle nog rekommendera Centerpartiet att ansluta sig till den här regeringen och dess partier. Jag tror att Centerpartiet har mycket bättre förutsättningar att få igenom en liberal och marknadsvänlig företagspolitik tillsammans med oss än med kompisarna på vänstersidan.

(Applåder)

Anf. 66 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar Ida Gabrielsson och Vänsterpartiet för debatten.

Denna fråga engagerar alla partier, det vill säga att hushållen ska få en bättre situation. Vi värnar dem, och alla vill förbättra marginalerna. Därom råder ingen tvekan. Ibland har vi dock olika vägar att nå detta.

Herr talman! Jag tror gott om alla i debatten, och jag vet att ni vill jobba för hushållen. Men jag måste avsluta med att säga att Martin Ådahl i vartenda inlägg väljer att misstolka, lägga ord i min mun och kanske till och med slira på sanningen, och det tycker jag är ovärdigt denna debatt. Jag vet att Martin Ådahl är en klok och vis person. Han får gärna läsa denna och vår förra budget, för då kommer han att se att vi prioriterar hushåll och företag. Och att ibland ta en kopp kaffe för att lära känna någon kan jag rekommendera, Martin Ådahl.

(Applåder)

Den särskilda debatten var härmed avslutad.

Protokollen för den 10, 11 och 15 april justerades.

§ 3 Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 8 maj kl. 14.00*.

§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2024/25:32 för tisdagen den 29 april i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från justitieutskottet.

§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2024/25:596

Till riksdagen

Interpellation 2024/25:596 Risk för högerextrem infiltration av Försvarsmakten och hemvärnet

av Hanna Westerén (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 16 maj 2025.

Skälet till dröjsmålet är utrikes resor samt tidigare inbokat arrangemang.

Stockholm den 28 april 2025

Försvarsdepartementet

Pål Jonson (M)

Enligt uppdrag

Maria Diamant

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2024/25:606

Till riksdagen

Interpellation 2024/25:606 Dövas och hörselskadades rätt till undervisning på sitt språk

av Jessica Rodén (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 22 maj 2025.

Skälet till dröjsmålet är sjukdom.

Stockholm den 30 april 2025

Utbildningsdepartementet

Lotta Edholm

Interpellation 2024/25:607

Till riksdagen

Interpellation 2024/25:607 Uteblivna straff för människohandel
av Patrik Lundqvist (S)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras av justitieministern Gunnar Strömmer inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är att Riksdagen ändrat på tiderna (särskilda debatten) och sr Strömmer är sedan tidigare inbokad på ett längre externt möte på kvällen.

Interpellationen kommer att besvaras den 16 maj 2025.

Stockholm den 30 april 2025

Justitiedepartementet

Gunnar Strömmer (M)

Enligt uppdrag

Tobias Eriksson

Expeditionschef

Interpellation 2024/25:627

Till riksdagen

Interpellation 2024/25:627 Stängning av polisstationer i Blekinge
av Heléne Björklund (S)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras av justitieministern Gunnar Strömmer inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är att Riksdagen ändrat på tiderna (särskilda debatten) och sr Strömmer är sedan tidigare inbokad på ett längre externt möte på kvällen.

Interpellationen kommer att besvaras den 16 maj 2025.

Stockholm den 30 april 2025

Justitiedepartementet

Gunnar Strömmer (M)

Enligt uppdrag

Tobias Eriksson

Expeditionschef

Interpellation 2024/25:628

Till riksdagen

Interpellation 2024/25:628 Sveriges efterlevnad av FN:s konvention
om avskaffande av rasdiskriminering
av Nadja Awad (V)

Interpellationen kommer att besvaras måndag den 12 maj 2025.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 5 maj 2025

Arbetsmarknadsdepartementet

Nina Larsson (L)

Enligt uppdrag

Johanna Johnsson

Rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2024/25:631 Äldreomsorgen

av Eva Lindh (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 3 juni 2025.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 29 april 2025

Socialdepartementet

Anna Tenje (M)

Enligt uppdrag

Johanna Mihaic

Expeditionschef

Interpellation 2024/25:632

Till riksdagen

Interpellation 2024/25:632 Organiserad brottslighet som utnyttjar välfärden

av Lars Isacson (S)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras av justitieministern Gunnar Strömmer inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är att Riksdagen ändrat på tiderna (särskilda debatten) och sr Strömmer är sedan tidigare inbokad på ett längre externt möte på kvällen.

Interpellationen kommer att besvaras den 16 maj 2025.

Stockholm den 30 april 2025

Justitiedepartementet

Gunnar Strömmer (M)

Enligt uppdrag

Tobias Eriksson

Expeditionschef

Interpellation 2024/25:635

Till riksdagen

Interpellation 2024/25:635 Åtgärder mot hotet från högerextremismen
av Mattias Vepsä (S)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras av justitieministern Gunnar Strömmer inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är att Riksdagen ändrat på tiderna (särskilda debatten) och sr Strömmer är sedan tidigare inbokad på ett längre externt möte på kvällen.

Interpellationen kommer att besvaras den 16 maj 2025.

Stockholm den 30 april 2025

Justitiedepartementet

Gunnar Strömmer (M)

Enligt uppdrag

Tobias Eriksson

Expeditionschef

§ 6 Anmälan om faktapromemorior

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2024/25:FPM35 Den europeiska beredskapsunionsstrategin *JOIN(2025) 130* till försvarsutskottet

2024/25:FPM36 Ändringar i förordningar om vissa marknadsregler och stödåtgärder inom vinsektorn *COM(2025) 137*, *SUB-25-2024/25* till miljö- och jordbruksutskottet

§ 7 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Utrikesutskottets betänkanden

2024/25:UU18 Uppsägning av avtalet med Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor

2024/25:UU17 Ny lag om internationella sanktioner

Finansutskottets betänkande

2024/25:FiU18 EU:s IPI-förordning och upphandlingslagstiftningen

Konstitutionsutskottets betänkanden

2024/25:KU16 Författningsfrågor

2024/25:KU19 Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner

2024/25:KU28 Minoritetsfrågor

Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden

2024/25:MJU14 Klimatpolitik

2024/25:MJU15 Riksrevisionens rapport om Industriklivet

Skatteutskottets betänkande

2024/25:SkU14 Mervärdesskatt

Trafikutskottets betänkande

2024/25:TU12 Digitaliserings- och postfrågor

§ 8 Svar på interpellation 2024/25:595

Förste vice talmannen meddelade att statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD) var förhindrad att vid dagens sammanträde besvara interpellation 2024/25:595 av Anders W Jonsson (C) om sjukvårdens administration. Interpellationen skulle besvaras vid ett senare tillfälle.

Förste vice talmannen meddelade att statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD) var förhindrad att vid dagens sammanträde besvara interpellation 2024/25:614 av Alexandra Völker (S) om de medicinska behoven i Gaza. Interpellationen skulle besvaras vid ett senare tillfälle.

§ 10 Svar på interpellationerna 2024/25:603, 612, 623 och 630 om nedläggning av statliga servicekontor

*Svar på
interpellationer*

Anf. 67 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Eva Lindh har frågat mig på vilka grunder beslutet om minskade resurser till servicekontoren har fattats, vilka effekter jag bedömer att nedläggningen av servicekontoren kommer att få och om jag avser att ta initiativ till en utvärdering och analys av effekterna av vilka servicekontor som kommer att läggas ned som en konsekvens av besparingarna, och om inte, vad skälet till det är.

Vidare har Sanne Lennström frågat mig hur jag och regeringen tänker säkerställa att invånarna i Enköping fortsatt får den hjälp de behöver trots att det lokala servicekontoret nu föreslås stängas. Därtill har Åsa Westlund frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att upprätthålla myndigheternas fysiska servicenivå i Brandbergen. Därutöver har Adrian Magnusson frågat mig hur jag ska säkra tillgången till statlig service i hela Skåne och om det finns någon bortre gräns för hur många servicekontor i Skåne som kan avvecklas.

Regeringen anser alltså att servicekontoren är en viktig verksamhet för att erbjuda personlig service från statliga myndigheter. Servicekontor ska fortsatt finnas i hela landet för att tillgodose enskildas behov av lokal statlig service inom rimligt avstånd. Samtidigt behöver verksamheten effektiviseras, och vissa kontor kommer att avvecklas till följd av minskade anslag.

Regeringens bedömning av vilka möjligheter Statens servicecenter har att effektivisera sin verksamhet har bland annat gjorts med beaktande av Riksrevisionens iakttagelser i granskningen av verksamheten, hur fördelning av antalet besök har utvecklats och hur anslagsnivån förändrats över tid.

Det kommer samtidigt fortsatt att finnas ett stort antal servicekontor runt om i hela landet, även om resvägen till närmaste fasta kontor kommer att bli längre för vissa individer och företag.

Regeringen har gett Statens servicecenter i uppdrag att ta fram en plan för ny organisering av servicekontorsnätet. Jag har fullt förtroende för Statens servicecenters hantering av uppdraget och bedömning av vilka kontor som kan komma att vara föremål för avveckling – detta utifrån de ramar och ingångsvärden som getts myndigheten.

I slutredovisningen av uppdraget ska Statens servicecenter bland annat redogöra för konsekvenserna för tillgängligheten till statlig service i olika geografiska områden, och myndigheten ska hålla Regeringskansliet informerat om uppdragets genomförande.

Regeringen har därmed verktyg för att följa upp effekterna av kontors-avvecklingen inom ramen för uppdragsredovisningen och den löpande myndighetsstyrningen.

När det gäller konsekvenser för enskilda orter som riskerar att bli av med ett servicekontor följer det av förordningen om statliga myndigheters lokalisering att Statens servicecenter bland annat ska upprätta en konsekvensanalys inför ett sådant beslut. Dessa konsekvensanalyser kan utgöra en utgångspunkt för de samråd som myndigheten ska inleda med kommuner och andra berörda aktörer inför den fortsatta processen med aktuella avvecklingsbeslut.

Statens servicecenter arbetar samtidigt med att utveckla mer mobila och flexibla kontorslösningar för att på ett enkelt och smidigt sätt komma närmare medborgarna på fler ställen i hela landet. Detta är en utveckling som jag följer med stort intresse.

Anf. 68 EVA LINDH (S):

Herr talman! Regeringen beslutade i höstas att ta bort resurser till servicekontoren i landet. Till följd av detta beslut läggs nu två servicekontor i Östergötland ned – ett i Norrköping och ett i Motala. Dessutom läggs även servicekontoret i Tranås ned. På tal om det vi sedan ska prata om, nämligen FA-regioner, det vill säga hur vi rör oss och hur vi lever, påverkar detta också boende i Östergötland.

Den SD-styrda regeringen har beslutat att minska resurserna till servicekontoren. Man ska ta bort 150 miljoner kronor fram till 2027. Hittills är det 35 av 148 kontor som ska bort. Därmed raderas de senaste fem årens utbyggnad av statlig service, som den socialdemokratiska regeringen genomförde, ut.

Statsrådet säger att han tycker att den verksamhet servicekontoren bedriver är viktig. Vi socialdemokrater vet att den verkligen är viktig, till exempel för att ge människor hjälp med myndighetskontakter. Regeringens nedskärningar av servicekontoren innebär att det blir allt svårare att få hjälp av en fysisk person. Det blir också längre resor och sämre service till dem som behöver den mest.

Regeringens bristande styrning innebär dessutom att det är hyrestidens utgång som avgör vilka servicekontor som försvinner. Regeringen har ju fattat beslutet att inte styra över exakt vilka kontor som ska läggas ned – även om statsrådet i sitt svar säger att man har gjort en bedömning av att detta är möjligt baserat på hur många besök de enskilda servicekontoren har. Det är ett oseriöst sätt att fatta beslut på som kommer att påverka människor i hela Sverige, i mitt fall Östergötland.

En effekt, förutom den uppenbara att servicen till medborgarna blir sämre, är att tilliten till staten minskar. Låt mig därför stanna upp lite och prata om tillit till statlig verksamhet och samhälle. Många bedömare säger att tilliten är Sveriges guld. Det handlar om tillit till myndigheter och samhälle, om tillit till att beslut fattas på ett bra sätt och tillit till att myndigheter och samhälle gör det bästa för sina medborgare. Detta hade vi god hjälp av under pandemin, då vi inte behövde stifta lagar utan kunde ge råd – människor litade på att det fanns grund för dem.

Den här tilliten finns inte bara. Den är beroende av vilka beslut vi fattar i den här kammaren, hur regeringen fattar sina beslut och hur politiken gör skillnad för människor.

Människor i Östergötland får nu inte längre den service de önskar, och det här beslutet kommer också att innebära att de som så hett längtat efter ett servicekontor i sin kommun inte kommer att få det. Det innebär, tror jag, att tilliten på sikt kommer att påverkas – det är tragiskt.

Prot. 2024/25:109
6 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 69 SANNE LENNSTRÖM (S):

Herr talman! Statens servicecenter är ett sätt för staten att vara närvarande i hela landet. På ett servicekontor kan medborgare få hjälp med myndighetskontakter – det kan handla om till exempel Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen. Denna verksamhet är särskilt användbar för personer som behöver vägledning eller som befinner sig i ett digitalt utanförskap.

Visionen för Statens servicecenter är att tillsammans göra staten mer tillgänglig och effektiv. Den nuvarande regeringen väljer dock att gå i helt motsatt riktning, med en besparing som innebär att 35 kontor får lägga ned. Detta är motsatsen till lokal statlig service i hela landet då det kommer att innebära en längre resväg för många som redan i dag har knappa resurser på olika sätt.

Servicekontoren i Östhammar och Enköping är bara två av de kontor som kommer att behöva läggas ned med anledning av regeringens besparing på Statens servicecenter. För vissa som bor i den relativt stora kommunen Enköping kommer detta att innebära att man får en restid på en och en halv timme till närmaste kontor, som ligger i Uppsala eller Västerås.

Jag är emot den besparing som regeringen gör på Statens servicecenter. Det är denna besparing som leder till de nedläggningar vi debatterar här i dag. Regeringen och ministern kan inte två sina händer och säga att det är myndigheten som väljer vilka kontor som ska läggas ned, när man gör den här gigantiska besparingen.

Det är inte heller så att man vid nedläggningen bara har tittat på vilka kontor som nyttjats minst, utan man har även tagit hänsyn till hyreskontrakt. Om ett hyreskontrakt kommer att gå ut kan även det vara avgörande.

Under 2024 fick Enköpings kontor 9 377 besök – det är många. Många människor som har fått hjälp kommer i framtiden att stå utan ett kontor att vända sig till.

Det är många målgrupper som är beroende av dessa kontor. Man kan få hjälp med pensions- eller skattefrågor, som kontoret på Korsängsgatan i Enköping fram till nu har kunnat bistå med. Förra året ökade antalet besök på kontoren med 4 procent. Det handlar om äldre personer som inte har digital förmåga, men anställda vittnar även om en yngre målgrupp, nämligen ungdomar som har svårt med myndighetskontakter. Det här är en hjälp som nu kommer att flyttas betydligt längre bort från dem som bor i Enköping.

Detta är också en fråga om landsbygdens vara eller icke vara. Enköping och Östhammar är båda kranskommuner, och det är inte unikt att det mesta centraliseras till städer och att det är dit man måste åka för att få service. Det handlar inte sällan om både långa och ibland kostsamma resor i vårt land.

I en intervju i Sveriges Radio P4 Uppland med regionstyrelseordföranden för Region Uppsala, Helena Proos, påtalade hon detta. Statsrådet själv valde att inte medverka i intervjun och hävdade att sviktande besöksunderlag låg till grund för beslutet gällande Enköping och Östhammar. Men hur

kan statsrådet säga så? När en sådan satsning är så pass ny har man inte givit verksamheten en rejäl chans.

Trots att verksamheten är relativt ny skulle jag verkligen inte vilja påstå att siffran för Enköping för 2024, 9 377 besök, är liten. Det är tvärtom många människor som har förlitat sig på en verksamhet som nu kommer att försvinna.

Det talar sitt tydliga språk att regeringen lägger landsbygden och de som bor där bakom sig. Därför vill jag fråga statsrådet: Hur tänker regeringen säkerställa att människorna i Enköping inte drabbas hårt av den här nedläggningen?

Anf. 70 ÅSA WESTLUND (S):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Jag var nog lite naiv när jag trodde att statlig service till invånarna i det här landet inte var en partipolitisk fråga utan att alla ändå hade ambitionen att staten ska stå för en lättillgänglig, pålitlig och närvarande service för sina medborgare – inte minst när det gäller sådana viktiga funktioner som att kunna betala rätt skatt, vilket i sin tur är grunden för vårt samhälle, att kunna få rätt stöd, varken för mycket eller för lite, från Försäkringskassan när man behöver det och att kunna komma i arbete.

Men tydligen är detta en fråga där vi inte har samma ambitioner. Riksrevisionen har visat att det när det gäller servicecentren finns en del kvalitetsaspekter där det skulle kunna bli bättre. En reaktion på detta skulle kunna vara att man förbättrar kvaliteten, men den här regeringen väljer i stället att dra ned och stänga kontor – trots att vi vet att det i dag finns många medborgare i vårt land som upplever att det är väldigt svårt att komma i kontakt med statliga myndigheter.

Servicekontoret i Brandbergen ligger en bit söder om Stockholm. Det är lätt att tänka att all statlig service finns i den här regionens område, men så är det inte. Jag tycker att en del talar för att regeringen tror att hela Stockholmsregionen på något sätt har nära till Stureplan, Medborgarplatsen eller Sergels torg. Så är det inte.

Servicekontoret uppges nämligen ligga i Stockholm, Brandbergen. Brandbergen ligger i Haninge, en kommun med 100 000 invånare, som sagt. Vi har många invånare som bor väldigt långt från just Brandbergen och som med det här beslutet kommer att ha ännu längre till statlig service. De bor ute på våra öar och så vidare.

Om man besöker ett vanligt bankkontor, vilket jag gör ibland, märker man hur många människor det är som inte klarar av digitala kontakter och som behöver hjälp med både det ena och det andra. Det är samma målgrupp som har störst behov av de statliga servicekontoren. Det är de som har någon form av funktionshinder, har invandrarbakgrund eller har svårt med svenskan. Men det är också helt vanliga människor som börjar få svårt att hänga med i den tekniska utvecklingen. Ibland kan det till och med vara någon med bred dialekt som inte kommer fram och kan använda de digitala lösningarna. Den statliga servicen måste finnas även för dem, och servicekontoren runt om i landet är en viktig och bra reform som den förra regeringen åstadkom.

Jag vill också återknyta till det som kollegan Eva Lindh sa: att det här med tillit till staten, att vi deklarerar så gott och så ärligt vi kan och försöker göra rätt i kontakter med myndigheter, är något att vara väldigt rädd

om, inte minst i de tider vi lever i, med de hot och de försvarsdiskussioner vi har. Vi har en sådan gemenskap i vårt land, och vi vet att staten finns där när vi behöver prata med någon. Det handlar inte bara om ett telefonnummer, utan det går att få kontakt. Men det handlar också om det större och bredare perspektivet: att vi hjälps åt när vi hamnar i olika kriser. I det arbetet skulle jag säga att servicekontoren har en väldigt viktig funktion som regeringen helt missar.

Prot. 2024/25:109
6 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 71 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Det är ett svar som i stora delar liknar de tidigare svar som har framförts i debatten, men jag tackar ändå.

I Skåne är det fyra servicekontor som har lagts ned eller som ska läggas ned. I Simrishamn är skylten redan nedhängd och nedplockad. Det handlar också om Trelleborg, Landskrona och Eslöv. Storleken på orterna är lite blandad, men det är överlag ganska välbesökta kontor. Landskrona, till exempel, hade över 22 000 besök under 2024. Det tycker i alla fall jag är ganska många, men det kanske inte är mycket för ett före detta borgarråd från Stockholms stad.

Under denna diskussion, som nu har förekommit i episoder, har statsrådet Slottner hela tiden hänvisat till att det är Statens servicecenters beslut att lägga ned kontoren. Det bygger i sin tur på de budgetförutsättningar som regeringen har lämnat till myndigheten; det är viktigt att betona detta. Det är ett beslut som regeringen äger och som man inte ska skjuta över på myndigheten. Regeringen Kristersson har alltså velat minska antalet servicekontor i det här landet. Så är det bara.

Fru talman! Jag tycker att det är viktigt att ansvarsutkräva på rätt ställe. Därför tänker jag ansvarsutkräva statsrådet Slottner för de här nedläggningarna. I diskussionen har statsrådet löpande skjutit över frågan till myndigheten själv. I svaret uppger statsrådet att myndigheten behöver effektiviseras men anger egentligen inte varför. Det är tydligen på Simrishamns bors och andras bekostnad; det är i alla fall tydligt.

Frågan blir då: Är myndigheten nog effektiviserad nu, eller ska det ske ytterligare effektiviseringar? Det vet vi inte.

Det är just på detta, fru talman, som jag baserar min interpellation. Finns det någon borte gräns för när regeringen kan tänkas säga att fler servicekontor än detta inte ska få läggas ned? Eller kan det röra sig om fler nedlagda servicekontor runt om i hela Skåne?

Statsrådet har i tidigare debatter sagt att det ska finnas minst ett servicekontor i varje FA-region. Det skulle rent hypotetiskt kunna innebära att det i Skåne finns ett servicekontor i Malmö och ett servicekontor i Kristianstad. Det skulle kunna vara allt i hela Skåne.

Men den diskussion som vi har här i dag och vid många andra tillfällen om statlig service handlar inte bara om att människor ska kunna lämna inkomstdeklarationen på ett fysiskt kontor. Det handlar också, som vi har varit inne på tidigare, om statens roll, statens legitimitet och statens funktion i det här landet. Ska staten vara närvarande i hela landet eller bara en bastion belägen innanför Stockholms tullar?

De här besparingarna innebär att staten försvinner ännu ett steg längre bort från människor. Kombinerat med de andra besparingar som vi just nu ser på statliga myndigheter runtom i landet blir det ett slags cocktail i till-

bakadragande. Skatteverket lägger till exempel ned handläggarkontor både i Skåne, som i Lund, och i Upplands län, som i Enköping.

Andra myndigheter försvinner också från mindre orter efter tydliga direktiv från regeringen och centraliseras till storstäder, exempelvis Stockholm, eller andra städer. Men oftast är det väl ändå Stockholm som myndigheterna centraliseras till.

Fru talman! Det är möjligt att ett tidigare borgarråd i Stockholms stad, som förmodligen kan se myndighetsskyltar överallt, inte tycker att detta är ett problem. Men för människor som kanske bara har en myndighetsskylt kvar på orten vill jag ändå påstå att det är en ganska stark värdesignal när den sista skylten skruvas ned.

Den här regeringen brukar i andra sammanhang inte dra sig för att bedriva signalpolitik. Men i det här fallet ser inte regeringen värdet av de signaler man skickar ut eller värdet av statlig service för de äldre människorna i Simrishamn eller för de över 22 000 besökarna i Landskrona.

Anf. 72 NIKLAS KARLSSON (S):

Fru talman! Den gamle skånske skådespelaren och vissångaren Edvard Persson sjöng en gång: Låt dem bara gå på, vi klarar oss nog ändå! Strofen får en ny aktualitet med den borgerligt ledda regeringen. Nu har vi nämligen inget val. Vi tvingas till att nog klara oss ändå.

Vi ser nu en SD-regering som inte ser till hela landet. Ett storstadsperspektiv genomsyrar hela politiken, allt från den ekonomiska fördelningspolitiken till statlig närvaro runtom i landet.

Jag har vid tidigare tillfällen när vi har diskuterat frågan påstått – vilket statsrådet egentligen aldrig har sagt emot – att vi har en regering som skickar budskapet: Vi ser er inte, vi hör er inte, vi bryr oss inte! Jag påstår att det är precis det perspektivet som styr regeringens politik, allt från den ekonomiska politiken till statens närvaro ute i landet.

Jag har förvisso närt en viss förhoppning om att de här debatterna skulle innebära att statsrådet ändå skulle komma till någon liten insikt och äga modet till någon liten omprövning och kanske kunna säga: Det här blev inte rätt, och det här blev inte bra. Av det ser vi intet. Nu står vi i riksdagens kammare igen. Statsrådet får en ny chans att säga något i den riktningen. Gör han det inte i dag får han säkert fler tillfällen framöver.

Hela den här tesen, hela det här påståendet om att vi har en regering som inte företräder hela landet understryks också i det svar som statsrådet nu levererar till interpellanterna.

Låt mig ta tre exempel. I statsrådets svar på interpellationerna framgår det att servicekontoren fortsatt ska finnas i hela landet men inom rimligt avstånd. Med de nedläggningar som nu sker är det lätt att få intrycket att regeringen tycker att vi har haft en överetablering av servicekontor runtom i landet. Servicegraden har varit för hög. Den behöver minska.

Därför är min första fråga till statsrådet: Menar regeringen att vi har en överetablering av servicekontor runtom i landet?

Den andra synpunkten är att statsrådet i sitt svar skriver att verksamheten behöver effektiviseras och att det ska ske utifrån Riksrevisionens iakttagelser när det handlar om fördelning av antalet besök. Då kan man fundera på ett par saker. Landskrona – min hemort – med ett invånarantal på runt 45 000 har ett servicekontor som har tagit emot 22 000 besök, vilket är dubbelt så mycket som motsvarande kommuner med samma storlek.

Där kan det knappast vara fördelningen av antalet besök som har varit styrande.

När man sedan träffar servicekontoren hör man vad skälet är: Nej, det finns ingen konsekvensanalys, och det finns ingen bedömning. Det som styr hela nedläggningen är var hyreskontrakten går ut. Och nu råkar det vara så att hyreskontrakten i Landskrona går ut nu i juni, och därför kan man flytta därifrån nu. Det är inte antalet besök, det är inte servicenivån och det är inte behovet som avgör vilka kontor som ska finnas kvar.

Det tredje och sista är detta: Det står att myndigheten har ansvar för att inleda samtal med kommuner och andra berörda aktörer i den fortsatta processen. Gott så! Problemet är bara att de borgerligt styrda kommunerna, de som är partivänner med statsrådet och regeringens företrädare, väljer att inte ens ta emot den kallelsen.

Då är min fråga: Har statsrådet pratat med sina partivänner runt om i kommunerna och frågat hur de tänker agera och på vilket sätt man kan samarbeta i den här frågan?

Anf. 73 KRISTOFFER LINDBERG (S):

Fru talman! Tack till interpellanterna, som har tagit initiativ till den här väldigt viktiga debatten!

Jag har sagt det förut, men givet den politik som regeringen driver för den statliga närvaron runtom i Sverige upprepar jag mig: Sverige är större än Stockholm. Servicekontoren har en otroligt viktig roll att spela för medborgarna, och de bidrar till att upprätthålla statens närvaro i hela landet.

Nu har regeringen sett till, med berätt mod, som det heter, att servicekontoret hemma hos mig i Bollnäs läggs ned den 13 juni. Vi har tidigare debatterat ärendet i den här kammaren, men frågan som ministern fortfarande inte har svarat på är: Varför?

Antalet besök på Bollnäskontoret har de senaste tre åren legat på mellan 10 000 och 13 000. Samma år hanterar kontoret mellan 13 000 och 17 000 myndighetsärenden. Kontoret är öppet fem timmar om dagen, fyra dagar i veckan. En överslagsräkning innebär att ungefär var fjärde minut som kontoret är öppet besöker någon servicekontoret. Ministern tycker att de här människorna nu ska få det svårare att fysiskt få hjälp av Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket.

I en tidigare interpellation angående servicekontoren har ministern framhållit att målet ska vara att man ska ha åtminstone ett servicekontor i varje FA-område, alltså funktionellt analysområde. Det framgår också av det uppdrag som regeringen har gett till Statens servicecenter när man nu lägger ned servicekontor.

Men Tillväxtverket har nu fattat beslut om en ny indelning i FA-regioner i Sverige. Bland annat innebär det att en ny region upprättas för Bollnäs-Ovanåker, nummer 27. Men bara några månader senare lägger regeringen ned det enda servicekontoret i den FA-regionen. Varför då, om målet nu är att det ska finnas åtminstone ett kontor i varje FA-region?

Samma sak händer i FA-region 34 och 43, Arvika och Ludvika. De kontoren läggs ned, och nu saknar man kontor i de FA-regionerna.

Ministern måste ju känna till detta och veta att hans nedskärningar innebär att fler och fler FA-regioner står utan servicekontor, trots att målet är att de ska finnas kvar. Eller är det så inom civilministerns ansvarsområde att den ena handen inte vet vad den andra håller på med? Uppdatering

Prot. 2024/25:109
6 maj

Svar på
interpellationer

av FA-regionsindelningen sker ju vart tionde år, så det känns minst sagt märkligt att ministern inte skulle ha känt till detta.

I ytterligare sex FA-regioner saknas servicekontor redan innan regeringen börjar sin nedskärning. Det innebär att de nu saknas i nio regioner. Men eftersom nedläggningarna fortsätter enligt civilministerns plan kommer fler och fler FA-regioner att helt sakna servicekontor. Hur kommer det sig? Och vad tänker ministern göra för att säkerställa att det finns servicekontor i varje FA-region, i enlighet med de utfästelser som ministern själv har gjort här i riksdagens talarstol?

Statens servicecenter som myndighet och de, faktiskt, hundratusentals invånarna i de nya FA-regionerna behöver ett besked av ministern. Får myndigheten nya pengar för att behålla eller nyöppna kontor i de nya FA-regionerna, eller avser ministern att besluta att servicekontor trots allt inte ska finnas i samtliga FA-regioner?

Anf. 74 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Först och främst: Niklas Karlsson sätter epitetet SD-regeringen på den här regeringen. Det är naturligtvis fel. Det är sakligt fel. En regering där ett parti inte ingår kan aldrig som regering kallas vid det partiets namn. Sverigedemokraterna ingår inte i regeringen. Det är Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna som har parlamentariskt samarbete med Sverigedemokraterna, precis som Socialdemokraterna hade parlamentariskt samarbete med andra partier när de själva satt i regeringen. Det blev ju inte en V-regering, en C-regering eller en MP-regering för den sakens skull.

Det är alltså sakligt fel att det är en SD-regering Sverige har. Vi har en borgerlig regering som får säkra en majoritet i kammaren, vilket vi behöver göra eftersom vi i Sverige lever i en parlamentarisk demokrati. Vi sa också innan valet: Vinner de här partierna kommer vi att samla en majoritet i Sveriges riksdag och bilda regering. Därför har vi parlamentariskt samarbete med Sverigedemokraterna.

Inte heller är det sant att vi har en SD-styrd regering, som Eva Lindh påstår. Det är inte SD som styr oss. Vi är naturligtvis beroende av SD för att få igenom vår politik, men regeringen är inte styrd av SD. Vi har ett samarbete med Sverigedemokraterna.

Så fick jag det sagt.

Ja, ibland kan det kännas som att den ena handen inte vet vad den andra gör. Det är en otroligt bred portfölj jag har som civilminister. Men jag försöker hålla många bollar i luften samtidigt och tycker att jag klarar det ganska bra.

Jag märker en kritik under debatten om att det är samma svar nu som i tidigare interpellationsdebatter. Jag tror att jag nu har fått ett tjugotal interpellationer i samma ämne, så det kan inte komma som någon jätteöverraskning att svaret liknar de 15 tidigare. Beskeden är nämligen desamma. Budgeten har inte ändrats sedan dess. Det kom inte heller några nya besked i vårändringsbudgeten vad gäller Statens servicecenter. Budgeten är lagd och gäller för 2025, och myndigheten har att hantera detta.

Vi har också ändrat förordningen så att regeringen nu inte beslutar eller lägger sig i vilka kontor som ska vara öppna och inte. Detta ska myndigheten själv göra. Det strider inte på något sätt mot svensk förvaltnings-

princip. Vi tycker att myndigheten är den som bäst avgör var kontoren gör som mest nytta utifrån de intäkter man har.

Det är självklart så att antalet kontor nu minskar på grund av nya budgetförutsättningar. På den punkten har jag aldrig skyllt ifrån mig. Det är en realitet. Men exakt vilka kontor som läggs ned tycker vi att myndigheten är bäst på att avgöra.

Det var också ett av de förslag som kom i Riksrevisionens rapport. De föreslog att det skulle vara ett beslut för myndigheten själv var servicekontoren ska ligga.

Detta ska göras utifrån framför allt tre huvudprinciper. Det handlar om var de gör mest verksamhetsnytta utifrån bland annat besöksantal, det handlar om var verksamheten blir som mest effektiv och det handlar om ekonomiska realiteter. Det är detta man ska väga samman. Sedan är den långsiktiga ambitionen att det ska finnas ett kontor inom varje FA-region.

Nu utökas antalet FA-regioner. Vi får se exakt vad det får för konsekvenser i detta avseende; det kan jag inte ge något besked om här och nu.

Det tål också att påminnas om att vi med dessa förändringar de kommande åren går tillbaka till det kontorsnät vi hade 2019. Staten kommer alltså att vara närvarande även efter de här förändringarna. Det kommer att finnas statliga servicekontor runt om i Sverige. Dessutom har myndigheten nu fått i uppdrag att jobba med flexibla och mobila kontorslösningar så att statliga servicekontor kanske kan finnas på ännu fler platser i framtiden än i dag, men med lite friare koncept.

Anf. 75 EVA LINDH (S):

Fru talman! Jag har ännu inte fått svar från statsrådet på mina frågor. Kanske statsrådet hade haft tid att svara på dem om han inte hade uppehållit sig så mycket vid att tala om huruvida vi säger rätt eller inte när vi säger SD-styrd regering. Jag kan bara meddela att jag kommer att fortsätta säga SD-styrd regering, för det står det enligt Tidöavtalet. Det är ett helt annat upplägg än vad som har funnits tidigare, och därför är det också en SD-styrd regering – så var det också sagt.

Vi går tillbaka till 2019, säger statsrådet. Vi kommer nu enligt uppgift alltså att ha lika få servicekontor i Sverige som vi hade 2019. Socialdemokraterna tycker att det är viktigt med servicekontor. Det var därför vi byggde ut dem och fortsatte att bygga ut från det vi hade 2019 till det vi hade när vi lämnade över makten 2022. Vi tycker att det är en viktig plats för staten att ge den hjälp och det stöd till människor som de behöver.

Jag har frågat vilken effekt statsrådet bedömer att detta kommer att få. Den frågan har jag inte riktigt fått svar på.

Jag kan ge några bilder från Östergötland. Det är inte så svårt att hitta dem. Många människor är väldigt upprörda över det beslut som nu har tagits och vad det kommer att innebära för östgötarna.

Låt mig bara nämna ett möte. Så här sa en kvinna: Jag har jobbat hela mitt liv, och under hela mitt liv har min intention varit att jag vill göra rätt. Jag vill vara en människa och en samhällsmedborgare som gör rätt. Om jag nu inte får denna hjälp att förstå alla underlag och allt jag ska svara på är jag rädd för att jag kanske inte kan göra allt rätt. Vem bär då det ansvaret?

Den här kvinnan är bara en av alla de människor som känner frustration över att inte längre kunna gå till det servicekontor man har närmast.

Jag vill också uppehålla mig lite vid det som sägs i svaret om att servicekontor fortsatt ska finnas i hela landet – inom rimligt avstånd. Hur bedömer man ett rimligt avstånd? Statsrådet kan ju åka till de delar av södra Östergötland, till exempel, som nu inte kommer att ha något särskilt rimligt avstånd – vad jag bedömer – till ett servicekontor.

Jag oroar mig också för de kontor som nu ändå kommer att finnas kvar. Vi har ju några i våra eftersatta områden som inte bedöms vara aktuella att läggas ned, i alla fall inte just nu, eftersom kontraktet inte går ut just nu. Men har det sparats färdigt? Jag tycker att den frågan ändå behöver ställas. Är statsrådets bedömning att det nu har sparats färdigt? Eller behöver andra servicekontor vara oroliga, och behöver andra människor fortsätta att vara oroliga för att deras servicekontor också kommer att försvinna?

Att vi fortsätter att ställa dessa frågor och ta upp frågan till debatt i kammaren beror på att vi brinner för den. Att skapa tillit, att fortsätta ge stöd till människor och att människor ska känna att staten är närvarande är något vi socialdemokrater brinner för. Därför kommer vi också att fortsätta driva den här frågan.

Anf. 76 SANNE LENNSTRÖM (S):

Fru talman! Statsrådet säger att svaret står fast. Ja, det gör det – tyvärr, får vi tillägga. Beslutet drabbar verkligen människor av kött och blod. Därför tänkte jag spinna vidare på min kollega Eva Lindhs berättelse om personer som faktiskt existerar och som drabbas hårt av beslutet om nedskärning som regeringen har fattat.

Jag har blivit ombedd att under debatten berätta om Tilda. Tilda bor i Enköping, och hon har använt servicecentret flitigt. Hon är sjukpensionär, och hon har dyslexi och dyskalkyli. Hon har fått hjälp av både Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan via servicekontoret i Enköping.

När jag frågar Tilda vad hon tycker är bra med Statens servicecenter svarar hon: Det finns ingen som är nedlåtande mot mig, och jag får hjälp.

Tilda fortsätter: Nedläggningen påverkar mig på väldigt många olika sätt. Jag har ingen familj som kan hjälpa mig. Efter att jag blev arbetslös hjälpte människorna som jobbar på kontoret mig, för jag behöver mer hjälp än andra. Många blanketter är tuffa för mig, bland annat hoppar bokstäverna lätt i de papper som ska fyllas i. Det är svårt att berätta för vänner hur sjuk jag är och be dem om hjälp. Jag vill inte oro dem. Jag lever nämligen med 40 procents lungkapacitet, och det gör att jag inte kan resa långa sträckor, exempelvis till Uppsala där närmaste kontor kommer att ligga.

Tilda understryker att hon inte är den enda som befinner sig i en svår situation.

Samtalet med Tilda var känslösamt. Hon ville berätta sin historia för statsrådet i dag, och det var därför jag kallade till debatten. Jag har egentligen bara en enda fråga till statsrådet, som jag hoppas att jag får svar på: Vad vill statsrådet svara Tilda?

Anf. 77 ÅSA WESTLUND (S):

Fru talman! Jag blev lite tagen av berättelsen om Tilda. Med tanke på att hon inte är den enda som kan drabbas i en liknande situation kan man bara sluta sig till att statsrådet har fått alldeles för få interpellationer om ämnet. Det lät lite som att statsrådet tyckte att det nu får räcka. Men jag tycker tvärtom, nämligen att alla människor som drabbas av beslutet måste

få höras i kammaren. De måste få svar på varför de ska få det svårare att göra rätt, så som Tilda vill och har berättat för min kollega Sanne Lennström.

Statsrådet tycker att det är lite jobbigt att kallas för ett statsråd i en SD-regering. Ett tips är att inte samarbeta med Sverigedemokraterna, om man tycker att det är så jobbigt att nämnas i samma andetag som Sverigedemokraterna.

Regeringen tycker också att det är jobbigt att påstås vara styrd av Sverigedemokraterna. Det är samma sak där, det vill säga att det är bara att sluta vara det så slipper man det epitetet. Eva Lindh redogjorde tydligt för hur Sverigedemokraterna styr regeringen. Det syns tydligt i samarbetsavtalet, nämligen att allt ska gå via Sverigedemokraterna innan det tas upp i kammaren.

Den här debatten handlar dock inte om regeringens val av samarbetsparti utan om de människor som drabbas av regeringens politik. Det är väl ändå uppenbart att den fysiska närvaron av staten kommer att minska tydligt för många människor. Det kommer att hänvisas mer till att man ska klara sina ärenden med hjälp av digitala tjänster.

I servicekontoret i Brandbergen får varje dag 100 personer hjälp att göra det som förväntas av dem, men där de faktiskt behöver stöd för att kunna göra rätt. Det handlar om att deklarerar, få rätt pension och få rätt stöd av Försäkringskassan. Jag tänker att regeringen behöver ägna en och annan tanke åt hur förändringarna påverkar samhällskontraktet. Det var orsaken till att vi bestämde oss för att bygga ut servicekontoren. Vi tror att staten behöver vara tillgänglig i människors vardag, att nå och ha ett samtal med, inte bara mötas av en röst i telefonen. Därför behövs kontoren runt om i landet, gärna där de grupper som har svårast att använda annan alternativ teknik bor i större omfattning än andra.

Vad händer med samhällskontraktet när Tilda inte kan göra rätt för sig, trots att hon försöker? Vad händer med samhällskontraktet när det inte går att få kontakt med staten med ett kanske lite mer komplicerat ärende än vad som går att förklara på en telefontjänst? Det borde regeringen fundera över.

Den sista saken jag tänker ta upp är att jag välkomnar att man effektiviserar och drar ned på byråkrati i staten. Men då måste man se till att effektiviseringen sker på rätt ställe, det vill säga inte i den service som ska vara medborgarna till gagn utan i den överbyggnad som oftast försvaras mest av alla typer av organisationer. Det visar forskningen tydligt. Det här kräver en aktiv regering som ser till att besparingarna sker på rätt ställe.

Anf. 78 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Fru talman! Vi har under debattens gång varit inne på mer filosofiska eller ideologiska resonemang om statens närvaro och tillit. Det är viktiga resonemang att föra, och dem för jag gärna varje dag i veckan. Men som också har tagits upp i debatten är det människor av kött och blod som drabbas av nedläggningarna i praktiken.

Skånes Folkblad åkte till servicekontoret i Eslöv och spenderade några timmar där. Kontoret i Eslöv har öppet två dagar i veckan – några timmar om dagen. Det är inte så att alla servicekontor har öppet åtta timmar om dagen fem dagar i veckan. Ibland framstår det som så. I alla fall; de åkte

dit. Det var hög aktivitet på kontoret under hela öppettiden. Många människor rörde sig där.

En man, Jonas Jansson, var där för att deklarerat; det var deklarations-tider. Han uttryckte sig så här om nedläggningen: Hela samhället försvinner. Förut fanns Arbetsförmedlingen. Nu finns servicecentret, som har öppet bara två dagar i veckan. Om det läggs ned får min dotter hjälpa mig.

Det är så här det är; en del människor har svårt med digitala kontakter. Inte sällan är de äldre, men ibland också andra människor. För dem är det fråga om viktig service.

Bland vanliga människor finns känslan av att staten under lång tid har dragit sig undan och försvunnit. Kontoret har försvunnit från min hemort, och det är en känsla som delas på många orter runt om i landet. Det gäller inte om man promenerar ut från kammaren och ställer sig vid Centralplan, men det gäller om man åker till Simrishamn, Tomelilla eller Ystad i min del av Skåne.

Jag tror att det finns en stor missuppfattning av hur det ser ut runt om i landet. På en frågestund för ungefär två veckor sedan blev det en diskussion om antalet polisstationer i landet. Statsrådet sa att han har svårt att tro att det finns färre polisstationer i dag än tidigare. Men så är det. År 2023 fanns 254 besökskontor hos polisen, och i dag finns 231 kontor. Det är en stor minskning på bara ett år. Men det är så det är. Staten försvinner i allt större utsträckning, och då kan servicecentret där du kan prata om din deklaration eller ditt ärende hos Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan vara en viktig instans i samhället.

Statsrådet försöker bygga upp en konflikt här när det gäller flexibiliteten och menar att de här myndigheterna kommer att bli mycket mer flexibla i framtiden, att det är målet. Han försöker få det att verka som att det finns en konflikt mellan en husvagn i Tomelilla och en fysisk byggnad i Simrishamn. Det är en påhittad, imaginär konflikt. Men statsrådet målar ändå upp det som att de skulle stå i strid med varandra. Det gör de givetvis inte.

Risken är överhängande att många av de här orterna kommer att bli av med ett fysiskt kontor och sedan kanske kan få en husvagn, som kommer en gång på våren och en gång på hösten – om det nu blir det en sådan flexibel lösning. Det är kanske inte helt lätt att närvara med alla de systemen.

Statsrådet sa också att det man gör inte strider mot svensk förvaltningsprincip. Nej, och det har ingen påstått. Man hade kunnat säga att Statens servicecenter ska finnas på de här orterna. Det gör man i fråga om andra myndigheter och bolag. Till exempel Systembolaget har ett tydligt uppdrag att finnas i varje kommun i hela landet. Man hade kunnat säga att också Statens servicecenter ska finnas på befintliga orter.

Det här strider dock mot principen om att en god stat ska finnas i hela landet. Det strider mot en princip om statlig närvaro. Jag tycker alltså att statsrådet försöker blanda bort korten lite ibland. Det får man kanske göra i en debatt. Men det behöver åtminstone påtalas.

Anf. 79 NIKLAS KARLSSON (S):

Fru talman! Statsrådet ägnade nästan halva sin tid åt att prata om andra saker i stället för att besvara de frågor som framkommit i inläggen. Jag frågade hur statsrådet ser på om det finns en överetablering av service-

kontor i dag. Om det hörde vi intet. Jag frågade vilka kontakter och samtal han har haft med de kommunledningar som företräds av de partier som sitter i Sveriges regering och som har valt att avstå samrådsmöjligheter med servicekontoren. Om det hörde vi intet.

Frågan blir allt märkligare. I regeringsformen framgår det mycket tydligt att regeringen styr riket. När statsrådet i en interpellationsdebatt i riksdagens kammare säger att antalet besök ska vara ett av villkoren för att se över och effektivisera servicekontoren och i nästa andetag säger att myndigheten bestämmer detta själv undrar man ju vad vi ska med regeringen till.

Vi blir allt fler som funderar på vad vi ska med SD-regeringen till. Det är klart. I denna debatt personifierar statsrådet Slottner det – vad ska vi med regeringen till? Det är uppenbart att regeringen inte har någon plan. Man har inget intresse av en konsekvensanalys av de beslut man fattar. Man har ingen idé om varför servicekontoren ska finnas.

Det här handlar om att genom en osthyselprincip hitta nedskärningar i hela statens budget i akt och mening att frigöra resurser för att sänka skatten och göra det bättre för dem som redan har, för dem som kan ta en promenad till tunnelbanan och för dem som har fem minuter till offentlig och kommersiell service.

Till resten av landet säger man: Vi hör er inte. Vi ser er inte. Vi bryr oss inte.

Anf. 80 KRISTOFFER LINDBERG (S):

Fru talman! Tack, ministern, för den här debatten!

Ministern radar upp en del principer som ska gälla när man avgör vilka kontor som ska stängas. Problemet, som vi har försökt beskriva, är att det inte är de principerna som följs. De kontor som stängs är de vars hyreskontrakt går ut först. Inga andra hänsyn tas.

Vad tänker ministern göra åt det? Jag uppfattar inget besked när det gäller om servicekontoret i Bollnäs kommer att finnas kvar, utifrån att det är det enda servicekontor som finns kvar i FA-region 27. Vi lär få återkomma till den frågan.

Ett annat exempel där servicekontoret läggs ned är Kungälv. Det är ett beslut som väcker starka känslor hos både opposition och styrande. ”Det är det värsta jag varit med om”, säger kommunstyrelsens ordförande Miguel Odhner, Socialdemokraterna. Civilministern får kritik även från sitt eget parti: ”Det här drabbar de mest utsatta, den här servicen har varit väldigt, väldigt viktig”, säger oppositionsrådet Gun-Marie Daun, Kristdemokraterna. Även Västra Götalandsregionen och länsstyrelsen är kritiska till nedläggningen.

Kungälv kommun har erbjudit sina lokaler, sina tjänster, pengar och mobila lösningar. För mig vittnar det om desperation. Kommuner är alltså beredda att stå för lokaler och att bära kostnader som staten har för servicekontoren men får inget gehör från ministrarnas myndigheter. Förstår ministern hur viktiga servicekontoren är för medborgare och kommuner runt om i Sverige?

Fru talman! Senast vi debatterade frågan uppmanade jag ministern att åka ut till de kommuner där servicekontoren ska läggas ned och träffa alla människor som är beroende av servicen och kontakten de får på servicekontoren. Jag tänkte avslutningsvis ge ministern möjlighet att redovisa

vilka orter han har besökt och vad beskedet vid de besöken har varit till ministern från besökarna på servicekontoren.

Anf. 81 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Det blir av förklarliga skäl svårt att hinna svara på alla frågor som ställts här.

Ledamöterna vet också att jag tar tillfället i akt varje gång att reagera mot epitetet SD-regeringen, eftersom det är fel i sak. Och det kommer jag att fortsätta göra. Det är bara att vänja sig eller att säga regeringen.

Till Åsa Westlund kan jag säga att jag inte menar att det räcker med interpellationer. Det skulle aldrig falla mig in att säga åt en ledamot att inte ställa några interpellationer eller frågor till regeringen och oss ministrar. Men jag sa att det nu är ungefär 20 interpellationer som har ställts, och att svaret blir ungefär detsamma kan inte förvåna interpellanterna, eftersom ingenting har ändrats i sak sedan den första interpellationen skrevs. Man får nog förvänta sig att få ungefär samma svar på den 21:a, 22:a och kanske 32:a eller 52:a interpellationen, så länge inga andra budgetförutsättningar ges till myndigheterna.

Jag tycker inte att det är särskilt jobbigt att vi kallas för SD-regeringen. Men jag tycker det är ganska fånigt och fjantigt. Framför allt tycker jag att det är att tala osanning. Man riskerar att ge en bild av att Sverigedemokraterna sitter i regeringen. Det är olyckligt om den bilden ges här i kammaren när kanske tiotusentals människor sitter och tittar. Många skolklasser är också här och besöker riksdagen. Då vill jag ta tillfället i akt och berätta att Sverigedemokraterna alltså inte sitter i regeringen.

Vi fick dock ett valresultat som innebär att över 50 procent av ledamöterna tillhör partier som vill ha en borgerlig statsminister. Det är den demokratin som vi verkar i. Dessutom har vi nu en mycket framgångsrik regering, om jag får säga det själv.

Jag vill ändå avdramatisera lite. Staten är inte närvarande bara genom fysiska kontor. Man kan vara närvarande på många olika sätt. Inte minst den digitala servicen har utvecklats otroligt mycket under senare år. De digitala tjänsterna används i betydligt större omfattning än tidigare. Det är klart att det får någon form av effekt. Det kan vi inte komma ifrån. Dessutom har vi gett myndigheten i uppdrag att jobba mer med mobila och flexibla kontorslösningar för att i framtiden kunna vara närvarande på fler ställen än i dag, om man hittar koncept som är bra.

Samtidigt ska vi komma ihåg att över hälften av kommunerna i Sverige inte har ett statligt servicekontor i dag. Man får ändå hjälp på något sätt av de här myndigheterna, antingen genom att man åker till det närmaste servicekontoret i en annan kommun eller genom att man ringer, mejlar eller hur man nu kan få kontakt med dessa myndigheter.

Sedan får respektive myndighet nu svara för sig när det gäller om den kommer att starta upp ett eget kontor efter att det statliga servicekontoret har lagts ned. Det kan vara så att en av de här fyra myndigheterna vill göra det. Exempelvis kan Arbetsförmedlingen eller Skatteverket vilja öppna ett lokalt kontor på den plats där det tidigare har funnits ett statligt servicekontor. Jag kan inte svara på det här och nu, men det är fullt möjligt att de ser att det behovet finns.

Eva Lindh ställde en direkt fråga: Vad blir effekten? Effekten blir framför allt att fler människor kommer att få längre till sitt närmaste statliga

servicekontor. Men många av dem som får längre får kortare avstånd än dem som i dag har det längsta avståndet med de kontor vi nu har.

Vad gäller just Östergötland är Norrköping en av de kommuner där ett servicekontor ska läggas ned. Men de har i dag två servicekontor. Norrköping kommer alltså att fortsätta ha ett statligt servicekontor.

När det gäller den absolut sista frågan jag fick här har jag besökt bland annat Motala, som är en av de kommuner vars servicekontor kommer att läggas ned. Där pratade jag med pressen och svarade på frågor om detta. Jag gömmer mig inte.

Anf. 82 EVA LINDH (S):

Fru talman! Att det inte finns ett servicekontor i varje kommun är ju ändå inte ett skäl till att lägga ned fler servicekontor så att människor får ännu längre till dem. Det tycker jag är en mycket dålig argumentation. Jag har också sagt att detta är väldigt märkligt eftersom det inte riktigt går ihop. Statsrådet har svarat att regeringen alltså anser att servicekontoren är en viktig verksamhet. Det ser vi inga bevis på. På det sättet är regeringen inte framgångsrik. Jag skulle vilja kalla den verklighetsfrånvänd, eftersom den uppenbarligen inte lyssnar på vad som är viktigt för människor.

Viktigt för människor är att man känner att man har närhet till samhällsfunktioner, att kunna göra rätt och att vara en del av samhället. Det är precis det som alla de vi har pratat om ger uttryck för. Man är ju inte på servicekontoret för att man vill hänga lite. Man är på servicekontoret för att man vill ha hjälp och stöd att kunna göra rätt och vara en samhällsmedborgare som är med och bidrar till vårt samhälle. Det tror jag att vi ska vara glada för.

Jag bekymrar mig otroligt mycket för det jag pratade om i mitt första inlägg, det vill säga tilliten, som har varit Sveriges guld. Vi behöver värna tilliten hos våra samhällsmedborgare. De ska kunna lita på att staten, politiken och samhället är till för dem. Att lägga ned servicekontoren kan man raljera över och säga är en liten fråga. Men det är en viktig fråga för många.

Anf. 83 SANNE LENNSTRÖM (S):

Fru talman! Jag måste erkänna att jag blev ganska mållös när jag hörde det senaste debattinlägget från statsrådet. Han sa att han sitter i en framgångsrik regering. Men jag stod ju här i talarstolen och berättade om en kvinna i Enköping som kommer att få väldigt långt att åka till närmaste kontor, som ligger i Uppsala. Hon lever med nedsatt lungkapacitet. Jag bad om ett svar till henne om hur hon ska agera när servicekontoret i Enköping läggs ned. Men vi fick höra statsrådet prata om ifall han sitter i en SD-regering eller inte. Han sa att hans regering är framgångsrik. Jag tycker att det är ovärdigt den här debatten.

Jag skulle också vilja spinna vidare på det ledamoten Adrian Magnusson var inne på: att det här handlar om demokrati. Det handlar om ansvarsutkrävande och om att vi står här i debatten i dag och utkräver svar på vilka konsekvenserna blir av att kontoren försvinner och mattan rycks undan för till exempel Enköping och Östhammar. Jag tycker att det är ovärdigt och väldigt sorgligt att de människor som vill ha svar om en försvårad livssituation inte kommer att få det.

Anf. 84 ÅSA WESTLUND (S):

Fru talman! Servicekontoret i Brandbergen kommer att läggas ned. Varje dag kommer 100 personer färre att kunna få hjälp av statliga myndigheter i Haninge. Nästan vart fjärde servicekontor i landet läggs ned av regeringen med stöd av Sverigedemokraterna.

Statsrådet kallade regeringen framgångsrik. Det är alltså en framgångsrik regerings verk att lägga ned den statliga servicen runt om i landet. Jag tycker att Eva Lindh hade helt rätt när hon sa att regeringen snarare är verklighetsfrånvärd.

För oss socialdemokrater är det viktigt att staten är tillgänglig för alla människor i hela landet, också för de människor som har svårt med den digitala tekniken.

När man ska spara pengar och effektivisera verksamheterna – det kan man göra – måste man ha ett tydligt mål att värna kärnverksamheten och den service som ges till människor, oavsett om det gäller sjukvård eller servicekontor, och inte bara ge ett sparbeting till myndigheterna. Vi vet nämligen vad resultatet blir annars. Då värnar man det egna kontoret och de egna mellanleden. Det visar all forskning.

Om man på allvar vill effektivisera verksamhet ska man inte lägga ned den utan se till att alla de myndigheter som har i uppdrag av regeringen att serva medborgarna faktiskt ägnar sig åt det och minskar på annan administration.

Anf. 85 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Fru talman! Det har redan framförts i talarstolen några gånger att det här är en speciell debatt, om man uttrycker sig diplomatiskt. Det är en ganska märklig debatt, kan jag tycka, där det bland annat har sagts att Statens servicecenter följer vissa principer. Men sedan fick vi veta att hyresavtalen styr vilka kontor som läggs ned. Det finns alltså egentligen inga principer som följs. Regeringen styr inte myndigheten utan låter den sväva fritt och göra lite vad den vill. Det kan leda till att Statens servicecenters kontor stängs ned lite överallt.

Som jag sa i mitt förra inlägg handlar detta om människor av kött och blod, men man kan såklart också föra ideologiska och filosofiska resonemang. Statsrådet gav sig i väg på en nästan filosofisk utsvävning när han började prata om att digitalisering gör att staten är närvarande och sa att om man kan ringa en myndighet, så finns den. Om man ringer 114 14 innebär det alltså att Polismyndigheten finns i ens kommun. Om man kan logga in någonstans och sköta sina ärenden, så är staten närvarande. Det är ju lite nästan som att parafrasera Descartes: Jag tänker på staten, alltså finns den. Vi är verkligen inne på något slags filosofiskt resonemang om vi tänker att staten är närvarande om man kan logga in på en e-tjänst.

Jag ska träffa Pensionärernas riksorganisation i Ystad på fredag. Om jag säger till dem att digitalisering innebär att staten är närvarande – och att det faktum att de kan logga in på en e-tjänst betyder att staten är närvarande i Ystad – får jag nog ta på mig en skyddshjälm på grund av hur de kan reagera.

Det här är en väldigt speciell debatt, måste jag säga. Den spretar lite hit och dit, och det läggs mycket tid på att prata om parlamentariska förutsättningar. Det kan man lägga tid på. Det är statsrådets val. Jag tror att vi får anledning att återkomma. Det blir kanske inte 52 interpellationsdebatter

men vi kommer nog att ha en drös till innan vi är färdiga med den här frågan.

Prot. 2024/25:109
6 maj

Anf. 86 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Debatten spretar absolut lite, men det kan också bero på att vi har fem interpellanter och ett statsråd. Det har kommit upp rätt många argument. Interpellanterna har betydligt mer talartid än statsrådet i det här fallet. Det gör naturligtvis att många argument ska bemötas. Det kan upplevas som spretigt.

Jag hoppas ändå att det har varit en innehållsrik och givande debatt för lyssnarna. Bara det att debatten tv-sänds, både digitalt och analogt, gör nog att riksdagen känns mer närvarande för dem som bor långt härifrån, som exempel. Visst kan man tillgängliggöra verksamhet och institutioner genom digitalisering. Det vill jag verkligen slå ett slag för.

Det påstods att prioriteringen kring de kontor som nu läggs ned görs med hänsyn till hyreskontraktens längd. Jag har inte verifierat det påståendet. Det ska inte vara det som är vägledande, men det är klart att det någon gång kan sammanfalla. Regeringen höjde det så kallade anslagssparandet just för att det inte skulle behöva vara den enda faktorn.

Jag fick kritik som gick ut på att jag inte svarade på frågan om effekten av nedläggningen av servicekontoren. Det tycker jag att jag har gjort. Effekterna blir att en del människor får fysiskt längre till ett servicekontor och att vi går ned till samma antal kontor som 2019. Men även då tycker jag nog att Sverige var ett hyfsat fungerande land, där staten också var närvarande.

Sedan har frågan ställts: Har det sparats färdigt? De förutsättningar vi nu har gett innebär en besparing på 50 miljoner per år. Det kommer att ge de här effekterna. Regeringen får återkomma i kommande budgetar om vilka ramar vi sätter för myndigheterna.

Det var nästan underhållande när Niklas Karlsson sa att regeringen bara tänker på dem som bor fem minuter från tunnelbanan. Det kommer från en regering som lämnade efter sig ett dieselpriis på 28 kronor litern.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2024/25:604 om utjämningssystemet

Anf. 87 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Jag får be om ursäkt till föregående debattörer för att jag inte skakade hand med dem. Men vi vinkar i luften i stället.

Fru talman! Eva Lindh har frågat mig vilket skälet är till att propositionen om utjämningssystemet inte finns med i regeringens plan och hur den aktuella tidsplanen ser ut.

Jag delar synen att alla kommuner ska kunna erbjuda en bra välfärd. Samtidigt har många kommuner, särskilt de mindre, utmaningar exempelvis när det gäller en åldrande och minskande befolkning och även när det gäller kompetensförsörjning. Kommunalekonomisk utjämning är en förutsättning för en likvärdig välfärd i hela landet. Det är viktigt att systemet hålls uppdaterat och att det utvecklas i takt med samhällsutvecklingen.

*Svar på
interpellationer*

Utjämningsystemet har setts över av en parlamentariskt sammansatt kommitté. Bakgrunden till att kommittén tillsattes var ett tillkännagivande från riksdagen om att utjämningsystemet skulle ses över med fokus på utveckling, tillväxt och likvärdig service i hela landet. Kommitténs uppdrag var bland annat att göra en bred översyn av systemet och att föreslå åtgärder för att minska risken för negativa bieffekter av inkomstutjämnningen på tillväxt.

Kommittén överlämnade sina förslag i juli, och förslagen remitterades därefter under fyra månader till en bred remisskrets, bland annat till samtliga kommuner och regioner. Det är viktigt för regeringen att ställningstaganden om Utjämningskommitténs förslag grundas på genomarbetade analyser. Förslagen bereds nu inom Regeringskansliet.

Anf. 88 EVA LINDH (S):

Fru talman! Oavsett vem du är eller var du bor ska du kunna få en bra sjukvård, en bra utbildning och en bra omsorg. I en demokratisk välfärdsmodell har vi tillsammans ansvar för alla barn, alla sjuka och alla äldre.

Så är det inte i dag. Just nu står välfärden i en kostnadskris, och situationen är generellt svårare bland de befolkningsmässigt minsta kommunerna och de kommuner som har stora så kallade socioekonomiska utmaningar.

Förutsättningarna att möta den utmaningen skiljer sig mycket åt mellan kommuner och regioner. Det är därför vi har ett utjämningsystem.

Sverige behöver naturligtvis satsningar på välfärden som skapar ett mer sammanhållet och jämlikt samhälle. Alla kommuner och regioner ska kunna ha en bra välfärd. Vi måste prioritera mer jämlika förutsättningar i hela landet.

Fru talman! Jag ska göra en liten tillbakablick. I april 2022 kom hela riksdagen överens om att göra en ny översyn av hela det så kallade utjämningsystemet, det vill säga hur vi fördelar resurserna till kommuner och regioner. Det var faktiskt de partier som nu sitter i regeringen som var särskilt pådrivande för att det skulle ske just då.

I korthet var uppdraget som gavs i april 2022 att säkerställa att alla kommuner och regioner har likvärdiga ekonomiska förutsättningar att ge sina invånare en välfärd med hög kvalitet. Det handlade också om utveckling och andra frågor och om att se över hela systemet.

Det är naturligtvis en mycket viktig och avgörande utredning som berör oss alla. Utredningen visade också att relativt stora förändringar är nödvändiga för att säkerställa att systemet skapar just de likvärdiga förutsättningarna. De ska inte vara samma, utan likvärdiga.

I juli 2024 tog civilminister Erik Slottnér emot slutbetänkandet från utredningen. Förslaget har nu varit på remiss, och regeringen har tagit emot remissvaren. Den väntade propositionen finns dock inte med i planen. Det är därför som jag och många med mig undrar: Vad händer?

Hela tiden under utredningstiden arbetade vi mot en inofficiell gemensam deadline för att vi skulle klara ett genomförande från den 1 januari 2026. Men nu finns som sagt inte ett spår av propositionen. Det är också därför som jag ställer frågan.

Just nu väntar många regioner och kommuner på någon typ av besked. Svaret från statsrådet är att förslagen nu bereds inom Regeringskansliet. Absolut, det förstår jag. Det förstår nog också en del andra. Men något mer besked borde statsrådet kunna ge.

Hur ser tidsplanen ut? Kommer det ens ett förslag om ett nytt utjämningsystem? Vi förtjänar att få något mer svar än bara att det bereds.

Nu är tidsplanen för kommuner och regioner att de jobbar med sin budget för kommande år. Det gör de nu. Någon typ av hint om vad som händer borde statsrådet kunna ge här nu i dag.
(forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.56 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 18.00.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 18.00.

§ 11 (forts.) Svar på interpellation 2024/25:604 om utjämnningssystemet

Anf. 89 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Då återupptar vi interpellationsdebatten som handlar om skatteutjämnningssystemet och vad som händer med den utredning som lämnades i juli förra året.

Jag förstår att frågan väcks. Det har tagit lite tid. Det var ett omfattande utredningsarbete som höll på under lång tid, och som jag sa i mitt interpellationssvar har det gått ut på väldigt bred remiss. Samtliga kommuner och regioner i Sverige, 310 stycken, samt många andra instanser har fått komma med synpunkter.

Som Eva Lindh vet har synpunkterna varit många. Det tar såklart tid att ta sig igenom så många synpunkter, och då tar beredningen extra lång tid. Dessutom är det avvägningar och ställningstaganden som ska göras. Det här får ju stor påverkan, både plus och minus, på enskilda kommuner och regioner. Det gäller nu att hitta ett system och lägga fram en proposition som blir så välavvägd och proportionerlig som möjligt, också gentemot de kommuner och regioner som på olika sätt drabbas eller gynnas. Innan vi gör det och går fram med en så stor proposition behöver vi helt enkelt tid.

Jag förstår att det nu efterfrågas när det kommer mer besked. Jag kan inte riktigt ge besked i dagsläget. Det jag kan svara är helt enkelt att beredningen pågår. Jag ger skälen till att beredningen tar längre tid än vanligt.

Jag kan lägga till att Tidöregeringen gav tilläggsdirektiv till utredningen, som Eva Lindh vet eftersom hon var ledamot i kommittén, om att

ytterligare stärka tillväxtperspektivet och analysera problemen med skatter, alltså att det i högskattekommuner finns en stor klyfta mellan de invånare som betalar högst kommunalskatt och de som betalar lägst kommunalskatt och hur man kan minska den klyftan.

Vi måste också ta ställning till om vi tycker att kommittén gjorde ett tillräckligt utvecklat arbete och gav tillräckligt bra förslag i de här avseendena eller om regeringen vill lägga till ytterligare saker.

Det är sådana orsaker som ligger bakom att den här beredningen tar längre tid än en vanlig utredning.

Anf. 90 EVA LINDH (S):

Fru talman! Alla kommuner och regioner får ju otillräckliga resurser för att klara sjukvården, äldreomsorgen och skolan. Men särskilt tufft är det för många kommuner i glesbygd eller på landsbygd, alltså små kommuner. De väntar nu – precis som alla andra, förstås – på att få ett besked.

Det tar tid. Jag satt ju själv i kommittén, och jag vet att det är ett komplicerat system med många avvägningar som ska göras. Det har jag full förståelse för. Det var också därför vi bad om att få längre tid för utredningen för att kunna hantera alla frågor. Nu fick vi bara två månader extra, vilket ju inte gjorde någon jättestor skillnad. Men det har gjorts en utredning som har getts till regeringen och som kommuner och regioner ändå har klarat av att svara på.

Jag tänker att det är bra att få något mer och tydligare besked, för jag tolkar civilministern som att det ändå kommer någon typ av nytt förslag. Det är bra att veta, för även där har det ju funnits osäkerhet. Kommer man bara att lämna utredningen som gjordes och kommitténs arbete och inte göra någonting alls? Då är ju det ett besked.

Om det är så att det arbetas på och kommer någon typ av förslag är det förstås bra att veta på ett ungefär när. Om jag nu har tolkat det här rätt håller regeringen på att ta fram någon typ av förslag, så det vore fint om statsrådet kunde säga det och ge någon indikation på om det kommer att ske i år eller nästa år. Det skulle faktiskt vara väldigt bra för alla de kommuner och regioner där lokalpolitiker just nu sitter med väldigt tuffa avvägningar – om man ska behöva göra mer nedskärningar eller hur man ska ta sig an den tuffa ekonomi och de svåra utmaningar som de flesta kommuner och regioner ändå har.

Samtidigt som vi väntar vill jag göra ett inpass. Vi vet som sagt, och det såg också utredningen, att skillnaderna och behoven är större än många trodde. Många kommuner kämpar verkligen hårt. Alla kämpar, men en del kämpar alldeles extra hårt. Då är det märkligt att man under väntan tog bort det stöd som vi socialdemokrater införde, som var särskilt riktat till de gles- och landsbygdskommuner – de minsta kommunerna – som har det allra tuffast. Vi hade en särskild peng, ett särskilt stöd, och det vi tyckte var viktigt var att förlänga det åtminstone under väntetiden.

Nu blir det ju ännu svårare och tuffare för just de här kommunerna. De människor som bor i glesbygd och på landsbygd och i de här små kommunerna får ju en välfärd som utarmas ännu mer. Därför tycker jag att det var ett högst märkligt beslut man fattade.

Jag tycker att det är bättre att göra satsningar på till exempel Boxholm, Vadstena, Valdemarsvik, Ydre och Ödeshög i Östergötland för att de

Anf. 91 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Nu ska det sägas apropå det sista här att utjämningsystemet kompenserar för gleshet och litenhet. Det är två komponenter som det faktiskt kompenserar för.

Jag tycker inte att det är någon jättebra styrning att utöver det lägga på en massa extra bidrag som ytterligare kompenserar för detta. Jag tycker att det är bra om det vi kompenserar för vad gäller strukturella förutsättningar och skillnader görs inom skatteutjämningsystemet. Jag tycker att det är väldigt välkommet om det görs.

Jag tittade efter precis före den här debatten och noterade att de kommuner som hade störst överskott förra året, de med bäst ekonomi per invånare, faktiskt var kommuner med mellan 30 000 och 50 000 invånare. Det var alltså inte de största kommunerna som hade bäst ekonomi, inte heller de minsta, utan det var mellanskiktet med mellan 30 000 och 50 000 invånare. Vad det beror på vet jag inte, men jag noterar det med extra stort intresse.

Jag kan absolut ge besked om att utredningen inte ligger i någon byrålåda. Jag har också hört rykten och farhågor om att vi har lagt den i byrålådan och inte vill gå vidare med någonting. Så är det inte.

Jag är också mycket väl medveten om att den parlamentariska kommitté som lade fram det här var enig. Det stärker också på något sätt incitamenten och motivationen – och argumenten för, ska jag säga – att gå fram med någonting. Det tycker jag att det gör; det måste jag säga. Det vore märkligt att inte gå fram med någonting när en parlamentarisk kommitté som riksdagen har beställt är enig, så vi kan nog räkna med att det kommer att göras.

Men beskedet är att det fortfarande bereds, och det beror som sagt på att det är väldigt många olika frågor som ska avvägas. Olika förslag vi väljer att gå fram med får konsekvenser. Det finns väldigt många synpunkter från olika håll, och de spretar. Många kan ha goda argument. Det finns många goda argument för respektive synpunkt, och där måste vi göra en klok avvägning. Därför bereds frågan fortfarande, och inga beslut är fattade än.

Eftersom det även kom en del allmänna kommunalekonomiska synpunkter i Eva Lindhs inlägg vill jag säga att ekonomin i kommunerna nu ser bättre ut. År 2024 var det tuffaste året, men det var ändå ett totalt överskott i kommunsektorn på 6 miljarder kronor. Det var ett minus i regionerna men ett plus för kommunerna. Nu när vi går in i 2025 ser utsikterna mycket bättre ut.

Det skapas någon bild här nu av att ekonomin i kommunerna är väldigt dålig. Jag håller inte med om det. Den är fortfarande ansträngd, och det är fortfarande ett tufft ekonomiskt läge. Vi ser också att ekonomin i omvärlden är orolig. Det är väldigt svårt att veta hur prognoserna kommer att se ut framöver. Det gör det svårare att lägga en kommunal budget, för det påverkar så mycket hur skatteunderlaget utvecklas, hur antalet arbetade timmar utvecklas och hur tillväxten och ekonomin utvecklas. Det är såklart tufft för kommunerna att veta de ekonomiska förutsättningarna. Men på totalen ser det ekonomiska läget ändå bättre ut år 2025 än det gjorde

Svar på
interpellationer

år 2024. Många kommuner har också upparbetat en resultatutjämningsreserv som man kan använda i de fall man går med underskott.

Anf. 92 EVA LINDH (S):

Fru talman! Jag tackar civilministern! Jag vet i alla fall mer nu än jag gjorde innan. Det är alltid bra, så jag tackar för det. Då vet vi att det finns ett arbete på gång. Om man inte hör något är det klart att man tänker att det finns en risk att det inte har blivit någonting av det. Det är bra att kommuner och regioner och flera av oss som är intresserade vet detta.

Jag vill ändå säga att vi har ett utjämningsystem som inte är helt utjämnande. Det kanske inte är någon av oss som vill ha en total utjämnning, men vi tycker ändå att det finns för lite utjämnning och att det behövs mer utjämnning. Det var därför Socialdemokraterna också lade till de här pengarna till de kommuner som kämpar och har det tuffast.

De minsta kommunerna kanske inte är 30 000 utan upp till 30 000. Precis som statsrådet vet klarar dessa kommuner sig ibland hyfsat, beroende på läge, gleshet och landsbygd. Jag tror att många ändå ser att gleshetsindexet behöver väga tyngre, eftersom dessa skillnader ändå finns. Så det är bra att detta inte ligger i byrålådan.

Jag har läst alla remisser som har kommit in. Jag har själv varit lokalpolitiker, och det är klart att många lokalpolitiker inser att det är tufft om man tappar. Det förstår vi. Ändå handlar det också om huruvida den regering som då sitter vid makten kan skjuta till pengar. Utredningen ska ju inte kosta mer pengar, det vill säga att vi ju inte hade mer pengar att fördela. Det skulle ju vara kostnadsneutralt.

Det utredningen har gjort handlar om hur man fördelar pengar. Man kan ju ge mer statsbidrag i generella statsbidrag, och det har vi i Socialdemokraterna visat att man kan göra. Detta vore bra.

Anf. 93 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Även den här regeringen har visat att vi kan ge mer pengar till kommunsektorn. Vi har permanent höjt de generella statsbidragen med 16 miljarder hittills under den här mandatperioden. Vi har också höjt de riktade statsbidragen. Nu ingår ju inte de riktade statsbidragen i utjämningsystemet, men väl de generella. Vi får se vilken nivå vi väljer att lägga statsbidraget på i den kommande budgeten i höst.

För mig är det viktiga nu att vi inte får nya parametrar som hämmar tillväxt. Det tycker jag är väldigt viktigt. Vi uppmuntrar snarare och bygger in system som gör att det faktiskt lönar sig att bedriva tillväxtarbete. Det tycker jag är en viktig parameter. Därav det tilläggsdirektiv vi gav.

Jag tycker också att det är viktigt att vi inte bygger in system som motverkar kommunsammanslagningar. Som Eva Lindh vet vill jag se kommunsammanslagningar i Sverige. Kommunerna är förmodligen för många. Det finns för många kommuner med alldeles för liten befolkning för att klara av det välfärdsuppdag man har och de uppdag man har kring brottsförebyggande arbete, kompetensförsörjning, strategiskt arbete, klimat-anpassningar och civilt försvar etcetera.

I dag kan man se parametrar i skatteutjämningsystemet där man förlorar på att slå samman kommuner. Det tycker jag är väldigt olyckligt.

Det finns alltså vissa saker jag tycker är viktiga. När vi nu ska göra parametrarna så rättvisa som möjligt för att jämna ut strukturella skillnader

mellan kommunerna är det viktigt att vi inte bygger in mekanismer som exempelvis motverkar tillväxt eller kommunsammanslagningar. Det är två viktiga parametrar för mig i det här arbetet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2024/25:109
6 maj

*Svar på
interpellationer*

§ 12 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Proposition

2024/25:164 En långsiktigt hållbar kommersiell radioverksamhet

EU-dokument

COM(2025) 101 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett gemensamt system för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i unionen och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG, rådets direktiv 2001/40/EG och rådets beslut 2004/191/EG

COM(2025) 123 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) 2021/1058 och (EU) 2021/1056 vad gäller särskilda åtgärder för att hantera strategiska utmaningar i samband med halvtidsöversynen

COM(2025) 164 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2021/1057 om inrättande av Europeiska socialfonden+ (ESF+) vad gäller särskilda åtgärder för att hantera strategiska utmaningar

Motioner

med anledning av prop. 2024/25:100 2025 års ekonomiska vårproposition

2024/25:3413 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V)

2024/25:3415 av Magdalena Andersson m.fl. (S)

2024/25:3417 av Daniel Helldén m.fl. (MP)

2024/25:3420 av Martin Ådahl m.fl. (C)

med anledning av prop. 2024/25:157 Ett fritidskort för barn och unga – en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra

2024/25:3412 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S)

2024/25:3416 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V)

2024/25:3418 av Anne-Li Sjölund m.fl. (C)

2024/25:3419 av Nils Seye Larsen m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2024/25:158 Upphävande av lagen om strukturfondspartnerskap

2024/25:3414 av Fredrik Olovsson m.fl. (S)

2024/25:3421 av Elisabeth Thand Ringqvist (C)

Finansutskottets betänkande

2024/25:FiU32 Extra ändringsbudget för 2025 – Tillfälligt höjd subventionsgrad för rotavdraget

§ 13 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 30 april

2024/25:638 Försäkringskassans samordningsuppdrag

av *Åsa Eriksson* (S)

till statsrådet Anna Tenje (M)

20134/25:639 Högerextremister som kapar idrottens infrastruktur och aktiviteter

av *Mattias Vepsä* (S)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2024/25:640 Förbud mot omvändelseförsök

av *Daniel Vencu Velasquez Castro* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:641 Neutralitet på arbetsplatsen

av *Sara Gille* (SD)

till statsrådet Nina Larsson (L)

2024/25:642 Elprisområden och konsekvenser för södra Sverige

av *Heléne Björklund* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:643 Elpriserna i södra Sverige

av *Joakim Sandell* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:644 Elprisområden

av *Monica Haider* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

den 2 maj

2024/25:645 Kommunal förköpsrätt till strategiska fastigheter

av *Mattias Vepsä* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 30 april

2024/25:1103 Sveriges agerande till försvar för Internationella brottmålsdomstolen

av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:1104 En ny renmarksutredning

av *Emma Nohrén* (MP)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:1105 Justering av gränsvärden för biogasproduktion

av *Rickard Nordin* (C)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:1106 Taiwans deltagande i World Health Assembly
av *Lotta Johnsson Fornarve* (V)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:1107 Miljöförstöring till följd av för stora renhjärdar
av *Elsa Widding* (-)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:1108 Arbetsgivares kunskap om sitt arbetsmiljöansvar
av *Johanna Haraldsson* (S)

till statsrådet Nina Larsson (L)

2024/25:1109 Sveriges hållning till misstänkta folkrättsbrott i Gaza
av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:1110 Teknikföretag och mänskliga rättigheter
av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:1111 Sveriges ansvar för klimaträttvisa och stöd till utsatta länder

av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:1112 Stöd till hbtqi-personers rättigheter inom svenskt bistånd

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1113 Aktivism inom skogsbruk på avverkningsplatser
av *Pontus Andersson Garpvall* (SD)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:1114 Kartläggning av släktbaserade nätverk
av *Pontus Andersson Garpvall* (SD)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:1115 Regeringens arbete mot dödsolyckor på svenska arbetsplatser

av *Adrian Magnusson* (S)

till statsrådet Nina Larsson (L)

2024/25:1116 Stöd till civilsamhället i länder där demokratiska fri- och rättigheter inskränks

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1117 Sveriges biståndsinsatser i ljuset av den humanitära katastrofen i Sudan

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1118 Avbrutet stöd till UNRWA och konsekvenserna för den palestinska civilbefolkningen

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1119 Sveriges biståndsinsatser för att motverka militärjuntans övergrepp i Myanmar

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

Prot. 2024/25:109
6 maj

2024/25:1120 Sveriges ansvar efter avslutat utvecklingssamarbete med Burkina Faso

av *Olle Thorell* (S)
till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1121 Sveriges stöd till civilsamhälle och demokrati i Georgien

av *Olle Thorell* (S)
till statsrådet Benjamin Dousa (M)

den 2 maj

2024/25:1122 Omvändelseförsök

av *Martina Johansson* (C)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:1123 Lantmäteriet och laddstolpar

av *Rickard Nordin* (C)
till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:1124 Regeringens ståndpunkt i frågan om ett PFAS-förbud

av *Emma Nohrén* (MP)
till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:1125 Sveriges bistånd i ljuset av förföljelsen av hbtqi-personer och civilsamhälle i Uganda

av *Olle Thorell* (S)
till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1126 Krav på fotbroms på barncyklar

av *Linus Lakso* (MP)
till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:1127 Regeringens bedömning av påverkade vattenkraftverk i Natura 2000-områden

av *Rickard Nordin* (C)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:1128 Svenska industriintressen vid utfasning av fri tilldelning av utsläppsrätter

av *Rickard Nordin* (C)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

den 5 maj

2024/25:1129 Bristen på legitimerade lärare som har behörighet i minst ett ämne

av *Sanna Backeskog* (S)
till statsrådet Lotta Edholm (L)

§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 30 april

2024/25:1078 Världskulturmuseet och amerikanska villkor för stöd

av *Louise Thunström* (S)
till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

2024/25:1079 Stärkt rätt till personlig assistans

av *Karin Sundin* (S)

till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M)

2024/25:1081 Skillnader i bedömningen av pojkars respektive flickors behov av personlig assistans

av *Karin Sundin* (S)

till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M)

2024/25:1080 Barns rätt att vara delaktiga i utredningar som rör dem själva

av *Karin Sundin* (S)

till statsrådet Camilla Waltersson Grönvall (M)

2024/25:1077 Brist på lammkött

av *Malin Larsson* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:1083 Rätten till meningsfull fritid för den som uppbär sjuk- eller aktivitetsersättning

av *Malin Östh* (V)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2024/25:1082 Strandskydd

av *Niels Paarup-Petersen* (C)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:1089 Laxfisket i Torne älv

av *Ida Karkiainen* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:1087 Sveriges ståndpunkt om Taiwan vid WHA 2025

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2024/25:1085 Filialbibliotek och skolsäkerhet

av *Niels Paarup-Petersen* (C)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

2024/25:1090 Jämställdhetsbiståndet

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1086 Remmene skjutfält och konsekvenser för samhällsplanering

av *Jessica Rodén* (S)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

2024/25:1084 Registerkontroll och välfärdsbrottslighet

av *Anna Vikström* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:1088 Kreditgarantier till Ukraina och Sveriges förhållnings-sätt till OECD-Dacs biståndsdefinition

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1094 Polisens agerande mot kvinnor som utnyttjas i prostitution

av *Guðrún Nordborg* (V)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

Prot. 2024/25:109

6 maj

2024/25:1091 Kvinnors deltagande och rättigheter i Sveriges bistånd till Ukraina

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1092 Jämställdhetsintegrering i det multilaterala biståndet

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1099 EU-finansiering av transportinfrastruktur

av *Malin Östh* (V)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:1095 Rättsväsendets hantering av antisemitiska hatbrott

av *Teresa Carvalho* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:1100 Det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer med bostadsbidrag

av *Lena Hallengren* (S)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2024/25:1093 Ordningsvaktens möjlighet att bära OC-sprej

av *Katja Nyberg* (SD)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 18.16.

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till och med § 10 anf. 71 (delvis)
och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

§ 1 Särskild debatt angående priserna i dagligvaruhandeln..... 1

Anf. 1	IDA GABRIELSSON (V).....	1
Anf. 2	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	1
Anf. 3	MIKAEL DAMBERG (S).....	2
Anf. 4	OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	3
Anf. 5	IDA GABRIELSSON (V).....	4
Anf. 6	MARTIN ÅDAHL (C).....	5
Anf. 7	HANS EKLIND (KD).....	6
Anf. 8	JANINE ALM ERICSON (MP).....	6
Anf. 9	CECILIA RÖNN (L).....	7
Anf. 10	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	8
Anf. 11	MIKAEL DAMBERG (S) replik	8
Anf. 12	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	8
Anf. 13	MIKAEL DAMBERG (S) replik	9
Anf. 14	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	9
Anf. 15	IDA GABRIELSSON (V) replik.....	9
Anf. 16	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	10
Anf. 17	IDA GABRIELSSON (V) replik.....	10
Anf. 18	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	10
Anf. 19	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	11
Anf. 20	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	11
Anf. 21	MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	11
Anf. 22	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	12
Anf. 23	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	12
Anf. 24	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	12
Anf. 25	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	13
Anf. 26	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	13
Anf. 27	MIKAEL DAMBERG (S).....	13
Anf. 28	CECILIA RÖNN (L) replik.....	14
Anf. 29	MIKAEL DAMBERG (S) replik	14
Anf. 30	CECILIA RÖNN (L) replik.....	15
Anf. 31	MIKAEL DAMBERG (S) replik	15
Anf. 32	OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	15
Anf. 33	MIKAEL DAMBERG (S) replik	16
Anf. 34	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	16
Anf. 35	MIKAEL DAMBERG (S) replik	17
Anf. 36	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	17
Anf. 37	IDA GABRIELSSON (V) replik.....	17
Anf. 38	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	18

Anf. 39	IDA GABRIELSSON (V) replik	18
Anf. 40	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	18
Anf. 41	MARTIN ÅDAHL (C) replik	19
Anf. 42	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	19
Anf. 43	MARTIN ÅDAHL (C) replik	19
Anf. 44	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	20
Anf. 45	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	20
Anf. 46	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	20
Anf. 47	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	21
Anf. 48	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	21
Anf. 49	IDA GABRIELSSON (V).....	21
Anf. 50	MARTIN ÅDAHL (C).....	22
Anf. 51	HANS EKLIND (KD)	23
Anf. 52	IDA GABRIELSSON (V) replik	23
Anf. 53	HANS EKLIND (KD) replik	23
Anf. 54	IDA GABRIELSSON (V) replik	24
Anf. 55	HANS EKLIND (KD) replik	24
Anf. 56	MARTIN ÅDAHL (C) replik	24
Anf. 57	HANS EKLIND (KD) replik	25
Anf. 58	MARTIN ÅDAHL (C) replik	25
Anf. 59	HANS EKLIND (KD) replik	26
Anf. 60	JANINE ALM ERICSON (MP)	26
Anf. 61	CECILIA RÖNN (L)	26
Anf. 62	MARTIN ÅDAHL (C) replik	27
Anf. 63	CECILIA RÖNN (L) replik	27
Anf. 64	MARTIN ÅDAHL (C) replik	28
Anf. 65	CECILIA RÖNN (L) replik	28
Anf. 66	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	28
§ 2	Justering av protokoll	29
§ 3	Meddelande om frågestund	29
§ 4	Anmälan om subsidiaritetsprövning	29
§ 5	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	29
§ 6	Anmälan om faktrapromemorior	32
§ 7	Ärenden för bordläggning	32
§ 8	Svar på interpellation 2024/25:595.....	32
§ 9	Svar på interpellation 2024/25:614.....	33
§ 10	Svar på interpellationerna 2024/25:603, 612, 623 och 630 om nedläggning av statliga servicekontor.....	33
Anf. 67	Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	33
Anf. 68	EVA LINDH (S)	34
Anf. 69	SANNE LENNSTRÖM (S)	35
Anf. 70	ÅSA WESTLUND (S).....	36
Anf. 71	ADRIAN MAGNUSSON (S)	37
Anf. 72	NIKLAS KARLSSON (S)	38
Anf. 73	KRISTOFFER LINDBERG (S).....	39
Anf. 74	Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD).....	40
Anf. 75	EVA LINDH (S)	41
Anf. 76	SANNE LENNSTRÖM (S)	42
Anf. 77	ÅSA WESTLUND (S).....	42

Anf. 78 ADRIAN MAGNUSSON (S)	43	Prot. 2024/25:109
Anf. 79 NIKLAS KARLSSON (S)	44	6 maj
Anf. 80 KRISTOFFER LINDBERG (S)	45	
Anf. 81 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	46	
Anf. 82 EVA LINDH (S)	47	
Anf. 83 SANNE LENNSTRÖM (S)	47	
Anf. 84 ÅSA WESTLUND (S)	48	
Anf. 85 ADRIAN MAGNUSSON (S)	48	
Anf. 86 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	49	
§ 11 Svar på interpellation 2024/25:604 om		
utjämningsystemet.....	49	
Anf. 87 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	49	
Anf. 88 EVA LINDH (S)	50	
(forts.)	51	
Ajournering.....	51	
Återupptaget sammanträde.....	51	
§ 11 (forts.) Svar på interpellation 2024/25:604 om		
utjämningsystemet.....	51	
Anf. 89 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	51	
Anf. 90 EVA LINDH (S)	52	
Anf. 91 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	53	
Anf. 92 EVA LINDH (S)	54	
Anf. 93 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	54	
§ 12 Bordläggning.....	55	
§ 13 Anmälan om interpellationer.....	56	
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	56	
§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	58	
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 18.16.....	60	